

1504

1521

1552

1571

1724

FAMILIESCHOON

DE GESCHIEDENIS VAN HET "NEERHEM" GESLACHT

1753-1855

1757

1861

't neerhembloet getrouwe
blyf ick tot in den doet.

1761

DRIEMAANDELIJKS FAMILIETIJDSCRIFT VAN
DE GULDEN LELIE.
UITGEVER MAUVISSTR. 44 Br. 14

n° 84 : Lente-uitgave (Maart-April-Mei) 1967

1864

1791

1866

"DE GULDEN LELIE"
Familiegilde van het "Neerhem" geslacht.

(van Niederheim - Nederheem - Neerhem - Nerem - Nerim - Nerum - Neroem - Nerom,
in 1 of 2 woorden, met 1 of 2 N letter§ met of zonder H, allen behorend tot de "Neerhem" stam).

Stichting : 16. 9. 1778 door de gebroeders Joannes, Jacobus en Franciscus VAN NERUM uit Hoegaarden,
op verzoek van hun moeder Barbara SWEERTS, ingevolge de wilsbeschikkingen van hun va-
der Carolus VAN NERUM. Opgericht naar het voorbeeld van de Sweedtsraede, hoofdraad
van de Confrerie der V Geslachten, ter uitvoering van de Deken H. PEETERS fundatie,
(Zie Familieschoon blz. 131, 315 voetnota's 19 & 20, en blz. 374 para. D).

Heroprichting : 19. 8. 1961 door Julien, Arthur en Leon VAN NERUM, naar het voorbeeld van hun
voorgangers en aan de hand van de nagelaten gedenkschriften en gildedokumenten.
(Zie Familieschoon blz. 105).

Omvorming tot VZW : 2. 5. 1964 onder het Dekenschap van Arthur VAN NERUM. De Statuten ver-
schenen in de bijlagen aan het Belgisch Staatsblad van 25. 6. 64 nr 3286.

Zetel " 't Nieuwhuys" te Hoegaarden.

(Zie Recht Vooruit - art. 54).

ERERAAD

Ex. Ambassadeur L. BORREMANS - BRUSSEL
Dr I. VERBESSELT - BRUSSEL
Eerw. Heer Pastoor VANDERVELPEN - KESSEL-LO
Meester G. PIERLET - HOEGAARDEN
Eerw. Heer Kanunnik CASSART - DOORNIK

Alle briefwisseling en aanvragen tot lidmaatschap te richten aan :

Sekretariaat : Maquisstraat, 44, BRUSSEL 14.
Tel. (02) 34. 81. 63

Bijdrage : 75 Fr te storten op PRK 89.50.26 van

DE GULDEN LELIE (zelfde adres)

Voor de verklaring van de familieblazoenen op de hoofdpagina :

Zie Familieschoon blz 507

ART. 274 : FAMILIESCHOON KRIJGT EEN NIEUW KLEEDJE.

Ter uitvoering van de getroffen beslissing door de Alg. Stat. Verg. van 28.1.67 en beantwoordend aan de ingevoerde hervormingen van het gildeconcilium, verschijnt "Familieschoon" vanaf heden onder een nieuwe vorm.

Onze Patriarch "Leon I" heeft er aan gehouden, om ter gelegenheid van de zeventende verjaardag van onze familieuitgave, die gepaard gaat met de actieve inzet van zijn Dekenschap, de hoofdpagina met wapenschilden te bekleden, waarin de ganse geschiedenis van ons geslacht weerspiegeld ligt en meer tot de verbeelding spreekt.

Om deze geschiedenis te verduidelijken volgt hieronder een korte verklaring van de verschillende familieblazoenen, die eerlang in één prachtig "Armoriaalboek" in alle bijzonderheden zullen beschreven en uitgegeven worden.

Wij durven hopen dat deze nieuwe voorstelling aan onze lezers en gildeleden zal bevallen en dat zij met evenveel belangstelling als vroeger, de genealogie en biografie van het Neerhemgeslacht en de bedrijvigheid van onze familieleden zullen blijven volgen.

I. De oude geslachtswapens :

Boven in 't midden van de hoofdpagina, twee gekoppelde schilden :

1° 't segels Neederhem - 1321

Gevonden op perkamentenvel in de kaders van 't nieuwhuys in 1925
Oudst gekend wapen uit het Neerhemgeslacht

Behorend aan een tot heden onbekend voorvader, die wellicht tot een schepenbank behoorde, gezien hij een keper in zijn schild voerde. (Zie Familieschoon blz. 380).

2° Wapen van Janker Johannes van Nerim - 1553.

Eveneens voorkomend op hogergenoemd perkament en beschreven in de "atteste van wapenporte, weergewonden in 't nieuwhuys in 1964.

Toegekend aan Jk. Johannes van Nerim "praenobilis dominus" in 1553 onder Keizer Karel, "om koene bijstand en milde hulp geboden te hebben aan zijn kozyns de Edders van Schoonhoven, heren van Waenrode en Horst in de strijd voor Godsgeloof tegen Fransen en Protestanten. Hij heeft 't segels Neederhem behouden maar voegde er zilveren lilies bij.

In 1584 door de Edele Heren van Schoonhoven bekrachtigd in hun "Armoriaalrolle" met de vermelding "a tempore immemoriali" door de oude familie van Nerim gevoerd en om ten eeuwigden dage door hun nakomelingen gedragen te worden (zie Familieschoon blz 313 en 389).

II. Neventakken :

In de linker- en rechterbovenhoek, twee andere blazoenen, die wellicht tot neventakken behoren, gezien de tegenwoordigheid van lilies :

1° Wapen van Franck van Nederem - 1504.

Was schepen te Outgaarden voor de Provoost van Visé (zie de Raedt, Arm. Brab. - Rijksarchief - Leeszaal nr 1507). Onder zijn naamgenoten in de streek van Hoegaarden die eveneens lilies in hun zegel zouden gevoerd hebben bevonden zich :

- Ingelbram de Nederheem - 1328 rentmeester te Hoeg. v/h St Lambertushapittel uit Luik.
- Johannes de Nederheem - 1323, kapelaan te Outgaarden en kanunnik te Osnabruck
- Michael de Nederhem - 1362, rentmeester te Tienen, kanunnik te Hoeg. en hofkapelaan van de Brabantse Hertogen

(zie Familieschoon blz 9-11-17).

2° Van Nerom - blazoen - XVIIe.

Vermeld in "Arm. Dansart blz 421", gevonden in het "Enclos des Dominicains Anglais" te Brussel (Min. Buit. Zaken 9 T.I. 1 pr 193) en bevestigd door de heraldiekschrijver F. Collon. Vermoedelijk behorend tot een neventak die naar Brussel uitweek (zie Familieschoon blz 33).

III. De Gildewapens.

Onder in 't midden van de Hoofdbladzijde, nog twee gekoppelde blazoenen, toegekend aan oude familie-confreries. Het zijn :

1° Wapen van de Deken Peeters-stichting - 1741.

Beschreven in het "Exteract autshentieck uyt den Syheertsboeck" gevonden in 't nieuwhuys in 1964 en afgebeeld op het "Segel ende waepene extracte" met vermelding "Waepene der Landt-deken Peeters fundatie".

Het wapen omvatte de familiesymbolen van de 5 bevoorrechtigde geslachten waaronder in hartschild VAN NERUM uit Hoegaarden, die "de gulden lolie" voerde.

Deze 5 families richtten in 1741 de "Confrie der V Geslachten" op, waaruit de latere Gulden Lolie sproot.

(Zie Familieschoon blz 131-315-374 tot 378).

2° Wapen der "Gulden Lolie."

Bij de oprichting door de gebroeders VAN NERUM in 1778 van de Gulden Lolie, gesproken uit de Deken PEETERS fundatie en de Confrie der V Geslachten, werd aan deze familiegilde een eigen wapen toegekend met als kenspreuk "neerhembloet getrouwe" en omgeven door palmtakken ter ere van de Hoegaardse palmprocessie, terwijl zij de lilies uit het schild van hun vader bewaarden (zie IV/1). De gekleurde afbeelding werd weergevonden op een afschrift van 't oude gilde-reglement. Dit blazoens bleef sindsdien als gildewapen voortleven en versiert heden de huiskamers van verschillende familiegetrouwen.

(Zie Familieschoon blz 77-85-88 en 102ter).

IV. De Gildestichters :

Links wordt de hoofdpagina afgeboord door vier blazoenen, behorend aan de voorvaders uit de XVIIIe eeuw, die de Gulden Lolie oprichtten en aan het nageslacht een blijvende stichting schonken :

1° Wapen van Schepen en Meester-Brouwer Carolus VAN NERUM - 1724.

Beschreven in de "Atteste van Waepenporte", afgebeeld op de "Segel ende waepene extracte der Deken Peeters fundatie, en vermeld in notariële akte van 1724. Hij was de stamvader van de Hoegaardse stamvertakking en brak het schild van zijn voorgangers door de keper te verwijderen en de zilveren lilies door gouden te vervangen.

Ofschoon geen rechtstreekse stichter van de Gulden Loliegilde, was hij toch de vertegenwoordiger van zijn familieraad in de Confrie der V Geslachten en verzocht in zijn laatste wilsbeschikkingen tot de oprichting van de gilde over te gaan.

(Zie Familieschoon blz 33 - 314 - 315 nota 20)

2° Wapen van Schepen en Notaris Joannes VAN NERUM - 1757.

Weergevonden op een borduurwerk dat later op zijn zoon en kleindochter overging.

Toen hij in 1757 zijn politieke loopbaan als gezworene in de Hoegaardse dorpsraad aanving, nam hij het blazoens van zijn vader Carolus over, doch voegde er een vrijkwartier aan toe gewijd aan zijn moeder Barbara SWEERTS. Als kenspreuk droeg hij "Mon Dieu et mon Droit".

Hij was de stichter en de 1e Ouderdomsdeken van de Gulden Lolie en schonk zijn wapen in 1781 aan zijn stamvertakking.

(Zie Familieschoon blz 33 - 98 - 102bis).

3° Wapen van Meester-Brouwer Jacobus VAN NERUM.

Bleef onder vorm van glasraam tot 1914 in de kerk van Hoegaarden bewaard en werd in de gedenkschriften afgebeeld.

Na zijn huwelijk in 1708 nam hij het wapen aan en schonk het in 1781 aan zijn stamvertakking. Was medestichter en 2° Ouderdomsdeken der Gulden Lolie.

Hij vierendeelde zijn blazoens met in hartschild het wapen van zijn vader, en in 1,2 en 3 zijn moederlijke kwartieren, VANDEPUT, PEETERS en SWEERTS, terwijl in 4 het wapen van zijn echtgenote VAN AUTGAERDEN verheerlijkt werd. De kenspreuk luidde : "Potius mori quam foedari".

(Zie Familieschoon blz. 33 - 125 en 126).

4° Wapen van Burgemeester en Dorpswachtkapitein Franciscus VAN NERUM - 1781

Teruggevonden op een afbeelding van zijn grafsteen.

Hij was medestichter en Onder-Dekan der Gulden Lelie.

Schijnt pas in 1781 het wapen te hebben aangenomen om het aan zijn stamvertakking te schenken. Zijn blazoën was doorsneden met in hoofd de lelies van zijn vader en in voet de merelsymbolen van zijn moeder SWEERTS.

Hij voerde de leuze "Eere ende trouwe".

(Zie Familieschoon blz 166).

De heroprichters der Gilde.

Rechts wordt de hoofdbladzijde afgeboord door 4 andere blazoenen, toegekend aan hen die de Gulden Lelie in stand hielden en haar nieuw leven inblaasden. Het zijn :

1° Wapen van de Pastoors VAN NERUM - 1753 & 1855.

Werd eerst gevoerd door Henricus VAN NERUM, Pastoor te Kortemark en broeder der Gildestichters. Ofschoon geen rechtstreekse medestichter der Gulden Lelie, was hij de geestelijke raadgever en werd zelfs tot mombaarvader uitgeroepen.

Schijnt zijn wapen aangenomen te hebben rond 1753 bij zijn benoeming tot Pastoor van Kortemark. De afbeelding ervan werd teruggevonden op een gebedenboek dat hem toebehoorde. Zijn blazoën was gevierendeeld door een kruis, met in 1 en 4 de lelies van zijn vader en in 2 en 3 de merels van zijn moeder.

Als kenspreuk voerde hij : "Gode Love"

(Zie Familieschoon blz 33 - 90ter - 91- 92).

Dit wapen zou door Charles VAN NERUM, Pastoor te Gotteschain zijn overgenomen, rond 1855 bij de inhuldiging van de door hem gebouwde St Remacluskerk, zoals blijkt uit een afbeelding in zijn Directoriumboek van 1855. Pastoor Charles VAN NERUM, was eveneens mombaarvader en Onderdeken der Gulden Lelie en redde de gilde van een gewisse ondergang. In de XIXe eeuw was hij de geestelijke beschermer van de ganse familie en hield de oude tradities der voorouders in ere. Daarom wordt hij als de schakel beschouwd tussen de stichters en de heroprichters der gilde.

2° Wapen van Julien VAN NERUM - 1961.

Richtte in 1961 de oude Gilde terug op en werd tot nieuwe en 7e Ouderdomsdeken uitgeroepen. Uit erkentelijkheid werd hem in 1964 ten persoonlijke en posthume titel een wapenschild toegekend, met de lelies van de stamvader der Hoegaardse vertakking (zie IV/1, langs weerszijden omgeven door zijn beroepssymbolen, de zadelmakersmessen, en als kenspreuk "Houwen trouw". (Zie Recht Vooruit nr 8 van Feb 64).

3° Wapen van Arthur VAN NERUM - 1964.

Mede-heroprichter en 8e Ouderdomsdeken der gilde.

Bij de instelling van de "Orde der Gulden Lelie" werd hem in 1964 een blazoën toegekend, met de lelies van zijn stam en een vrijkwartier gewijd aan het geslacht DAVIDTS waartoe zijn moeder behoorde. Als helmteken voerde hij een posthoorn, symbool van zijn beroep van postmeester met als kenspreuk : "der vaedren aert getrouwe".

(Zie Recht Vooruit nr 12 van Sep 64 en Familieschoon blz 408).

4° Wapen van Leon VAN NERUM 1966.

Derde medeheroprichter en 9e Ouderdomsdeken der gilde.

Bij zijn kroning in Nov 1966 werd hem een wapenschild toegekend met de geslachtslelies en de toevoeging van een keper uit 't segels Nederhem, beladen met 3 sterren, ten teken van de derde Dekenkroning sedert de heroprichting der gilde. Als kenspreuk : "Ick hou".

(Zie 't Gulden Lelieblad nr 13 van Dec 66).

ART. 275 : Stb. V/20 : EUGEN VAN NERUM x BERNARDINE GOETSEELS.

(vervolg van art. 273).

Nu kwam het er voor Eugene in de allereerste plaats op aan, in het examen te slagen om zijn apothekersdiploma te behalen. Alles werd hiervoor in het werk gesteld.

Op 16 april 1850 richtte zijn broeder Dokter Jan Baptist VAN NERUM, volgend schrijven naar de Medische Commissie van Brussel.

" Messieurs,

Le Sieur Evrard, mon oncle, après avoir pratiqué pendant 49 ans, la Pharmacie dans Hougaerde, est devenu par l'âge et les infirmités incapable de continuer l'exercice de sa profession. Depuis quelque tems (sic), il s'est fait assister par mon frère, qui fut pendant 4 ans élève en Pharmacie et stagiaire chez Mr DANCHE à Louvain. Le vieux Praticien désire maintenant se retirer entièrement et nous abandonner le service de sa pharmacie.

Je viens donc conformément à la loi de 1818 solliciter l'autorisation de pouvoir délivrer les médicaments (sic) nécessaires à mes malades.

Ce service me deviendra facile par la présence de mon frère, qui espère pendant le cours de cette année se rendre digne d'obtenir le titre de Pharmacien et de remplir la place vacante par la retraite de mon oncle.

Espérant Messieurs, que vous accueillerez favorablement ma demande, je vous prie d'agréer l'assurance de mon profond respect. Votre très humble serviteur.

Jean Baptiste Van Nerum
Docteur en médecine à
Hougaerde ".

Buiten dit schrijven verzocht de Dokter ten voordele van zijn broeder, de goedgunstige tussenkomst van Prof. HUISMANS uit Gent, die deel uitmaakte van de Jury, ten einde de benoeming van apotheker aan Eugene toe te kennen. Om dezelfde reden richtte de vrouw van de Dokter zich tot Dhr. MARTENS uit Brugge. Deze laatste beveelde Eugene VAN NERUM aan bij de Apotheker VAN DE VIJVERE uit Brugge, die eveneens tot de Jury behoorde.

Bovendien sprak Prof. DEKONINCK uit Luik ten beste voor hem, bij de andere juryleden ; Apothekers DAVREUX en PETERS uit de Universiteit van Luik.

En alsof dit alles nog niet voldoende was, trad ook nog de schoonbroeder van de Dokter, namelijk Jean VERPLANCKE (3) uit Gent op de voorgrond, die ten goede sprak bij Apotheker SOMERS uit Gent en Prof. MARET van de Gentse Universiteit, terwijl een ander Jurylid ; Apotheker VANDER CAPELLEN uit Hasselt door Dr. GHYSENS uit Diepenbeek werd bewerkt.

En ten slotte nam Dr. VAN NERUM nog persoonlijk contact met de Juryleden PALLOT, LEBON, RIGANT en VERBART, die allen tot zijn uitgebreide kring van vrienden behoorden, ten einde hun gunstig te stemmen inzake het examen van Eugene.

Deze laatste die reeds sedert april 1850 de apothekerszaak van zijn oom Evrard beheerde, bood op 11 november te Leuven voor het examen aan, met de beste overtuigingen bezielde. Maar helaas, ondanks alle bemiddelingen en invloeden mislukte hij in de proeven, evenals de grote meerderheid van alle andere ingeschrevenen.

Dit veranderde echter niets aan de uitbating van de apothekerszaak te Hoegaarden. Hij bleef verder als dienstdoende apotheker zonder diploma, de zaak beheren en veel geld verdienen.

4° Zijn huwelijk :

Tijdens zijn verblijf te Leuven had Eugene, een jonge vrouw leren kennen uit Wijgmaal, met name Bernardine GOETSEELS, die uit een eerbaar geslacht stamde.

Met wederzijds akkoord van hun familie, traden zij te Leuven op 30 januari 1851 in het huwelijk.

Hun getuigen waren :

(3) x Trinette Lauwereyns de Diepenhede de Rosendaele, halfzuster van de vrouw van Dr. VAN NERUM.

Het huwelijksfeest ging door te Wijgmaal in het huis van de bruid en werd bijgewoond door de moeder van Eugene en zijn broeders Jan Baptist en Charles.

Hun huwelijkskontrakt was opgemaakt ter studie van Notaris EVERAERTS te Leuven.

5° Hun kinderen :

Uit hun verbintenis werden 4 kinderen geboren :

- François * Hoeg. 6. 7. 1851 (x Josephine MOMMAERT)
- Emmerence * Hoeg. 23. 1. 1853 en + 1855
- Polydore * Hoeg. 10. 1. 1858 (x Helène MOMMAERT)
- Valerie * Mechelen 23. 6. 1863 (x Theofiel MOONEN)

6° Wie was Bernardine GOETSEELS ?

Marie Bernardine GOETSEELS werd geboren te Wijgmaal onder Herent op 18. 8. 1827, als dochter van Franciscus GOETSEELS en Elisabetha BOSMANS. Zij was bijgevolg 23 1/2 jaar toen zij huwde. Bernardine ging op pensionaat bij "Les servantes de Marie" te Erps-Kwerps, waar zij op 2 Aug 1844 bij meerderheid van stemmen der leerlingen, de 1e prijs bekwam voor deugdzaamheid (4).

Haar kwartierstaten zagen er uit als volgt :

Ouders

Franciscus GOETSEELS

* Herent 13. 7. 1784

+ Herent 1. 2. 1869

x Wilsele 17. 2. 1814

Anna Elisabetha BOSMANS

* Wilsele 13. 1. 1791

+ Herent 23. 7. 1881

Grootouders

Guillielmus GOETSEELS

+ Herent 20. 4. 1789

x

Elisabetha MICHIELS

+ Herent

Henricus BOSMANS

+ Wilsele

x

Anna Maria VAN HAECHT

+ Wilsele

Volgens vage aanduidingen zou de familie GOETSEELS een wapen gevoerd hebben van azuur met een kruis van zilver (5)

7° Comptorist bij de Gilde :

In 1849 had Carolus VAN NERUM, schatbewaarder van de Gulden Lelie sedert 1832, op eigen aanvraag verzocht in zijn functie vervangen te worden, omdat hij in botsing gekomen was met de handelswijze van de toenmalige gildesekretaris Dr J. Bt. VAN NERUM, die zijn politieke vrienden tot de Eredraad van de Gilde wilde betrekken (zie blz. 441 para E.).

De Gulden Lelie maakte op dat ogenblik een crisis door en er diende uitgezien naar een nieuwe comptorist. De griffier stelde zijn broeder Eugene voor en de gilderaad aanvaarde zijn benoeming tot penningmeester.

(4) Deze prijs bestond uit een boek, getiteld "Modèle de Piété", door Abbé de Villiers en bevindt zich in het familiearchief onder het inventaris nr 147.

(5) volgens niet geïdentificeerd stuk dat zich in het boek bevond, vermeld onder voetnota 4.

Ofschoon Eugene op dat ogenblik nog te Leuven vertoefde, kweet hij zich van de opgelegde taak. Er was ten andere weinige activiteit bij de gilde die ingevolge de meningsverschillen langzaam aan het uitdoven was.

In 1853 moest de 75e verjaardag gevierd worden, maar het groeide tot een magere feestviering uit. Als noemenswaardig feit uit die tijd kan alleen aangestipt worden, dat Eduard VAN NERUM als hulp-griffier aangesteld werd om Dr VAN NERUM te vervangen, die slechts op papier de functie van griffier vervulde.

In 1856 toen Elisabeth VAN NERUM met eenparigheid van stemmen, officieel tot sekretaris werd verkozen ter vervanging van Dr VAN NERUM en tot de oprichting van de Jeugdkring overging, kwam er nieuw leven in de Gulden Lelie.

Eugeen die onder een zekere invloed stond van zijn broeder Dr J. Bt. VAN NERUM, bleef tot de Raad behoren, maar wegens de geringe bedrijvigheid, beperkte zijn functie zich tot het strikte minimum.

In 1861 diende hij zijn ontslag in en werd vervangen door zijn broeder Charles, die deze functie aanvaarde om de tegenwoordigheid van zijn stamvertakking in de gilderaad te bewaren.

8° Eugeen vertrekt naar Mechelen :

In Jan 1862 was zijn schoonbroeder Louis GOETSEELS overleden, die te Mechelen een grote winstgevende houthandel uitbaatte. De familie GOETSEELS spoorde Eugene aan, deze zaak over te nemen, om aan zijn zonen een verzekerde broodwinning te verschaffen. Eugene aanvaardde en verliet Hoegaarden met zijn gezin op 8 mei 1862. *Hij zou zelf op de markt gevonden delfen*
** In de Beve.*

Hij had zijn apothekerszaak voor 2.000 Fr overgelaten aanzijn broeder Dr Jan Bapt. VAN NERUM, die alles naar zijn huis op de Vroente liet overbrengen en op naam plaatsen van zijn 2 dochters.

9° Het overlijden van Bernardine GOETSEELS.

De houthandelszaak te Mechelen ving onder gunstige omstandigheden aan en zou na enkele jaren toelaten fortuin te maken. Maar een rampspoedige periode maakte brutaal een einde aan alle toekomstplannen.

Op 21 Jan 1865 overleed Bernardine GOETSEELS in de ouderdom van 37 1/2 jaar, ingevolge een longziekte. Eugene, in het grootste verdriet gedompeld, leed geweldig onder het verlies van zijn vrouw. Hij was innerlijk en uiterlijk geknakt. Op 15 Sep van hetzelfde jaar kreeg hij een bloedspuwing, die grote zorgen baarde.

Zijn familie te Hoegaarden vreesde het ergste en gaf hem de raad zijn handel te Mechelen op te geven en naar Hoegaarden weer te keren, om onder voortdurend toezicht van zijn broeder-geneesheer te staan.

Eugeen volgde deze raad op. Hij plaatste zijn oudste zoon François in het Pensionaat van "Brue" te Mechelen, waar Deken GOETSEELS zaliger (broeder van Bernardine) twee studiebeurzen had gesticht ten gunste van zijn bloedverwanten.

De twee andere kinderen kwamen op 21 Okt 1865 met hun vader mee naar Hoegaarden, waar Polydoor tijdelijk bij zijn oom Charles VAN NERUM op de St Corneliushoeve werd uitbesteed. Eugene vestigde zich bij zijn moeder in de Pastorystraat, waar Regina VAN NERUM inwoonde, die de kleine Valerie tot zich trok (zie blz 502 para 7)

10° Het overlijden van Eugene VAN NERUM.

Na een slepende ziekte die hij geduldig verdroeg, overleed Eugene te Hoegaarden in het huis van zijn moeder op 26 januari 1866 te 6 uur 's morgens (akte nr 16) in de ouderdom van 40 jaar. De aangifte van zijn afsterven werd gedaan door :

- Petrus Henricus SAELMAECKERS, zijn schoonbroeder
- Jozef BAUWIN, 48 j., zakenman en handelaar.

De ter aard bestelling greep plaats op 29 januari onder grote volkstoeeloop, want Eugene was te Hoegaarden graag gezien.

Hij liet 3 minderjarige kinderen na ; over wiens lot nu moest beslist worden. Met dit doel kwam er op 4 Mei 1866 te Tienen een familieraad bijeen, samengesteld uit :

- Louis VANDERHEYDEN, burgemeester van Herent	}	moederlijke ooms
- François PERDIENS, landbouwer te Wijgmaal		
- Antoine GOETSEELS, Dokter te Aarschot		
- Jean Bapt. VAN NERUM, geneesheer te Hoegaarden	}	vaderlijke ooms
- Charles VAN NERUM, brouwer te Hoegaarden		
- Joseph VAN AUTGAERDEN, uit Hoegaarden	}	getuigen
- Henri DOTREMONT, uit Hoegaarden		

Door deze familieraad werden Dr Jean Bapt. VAN NERUM uit Hoegaarden als voogd en Burgemeester VERHEYDEN uit Herent als toeziend voogd aangeduid, terwijl nopens het lot der wezen het volgende werd beslist :

- François ; 14 1/2 jaar, zou op het Pensionaat "Bruei" te Mechelen blijven ;
- Polydoor ; 8 jaar die tijdelijk te Hoegaarden op de hoeve bij Charles VAN NERUM en Justine DEVOOR verbleef, zou naar zijn grootmoeder GOETSEELS te Herent vertrekken ;
- Valerie ; 2 1/2 jaar, zou te Hoegaarden bij haar grootmoeder Albertina DUMONT en haar tante Regina VAN NERUM blijven.

Zo bleef de toestand tot op 10 mei 1876, toen een nieuwe familieraad te Tienen bijeengeroepen werd.

Daar werd in de eerste plaats de ontvoogding van de 18 jarige Polydoor uitgesproken, die onder-tussen met zijn oudere broeder François en de genaarde Ferdinand VAN JELEGEN, geassocieerd was in een handel van lederartikelen te Brussel.

Vervolgens werd Dr VAN NERUM op zijn aanvraag, ontlast uit zijn funktie van voogd en ver-vangen door Henricus SAELMAECKERS (x Regina VANNERUM) waar de kleine Valerie steeds thuis was.

Enkele tijd later gaf Dr VAN NERUM aan SAELMAECKERS tegen ontvangstbewijs, de overblijven-de fondsen over, toebehorend tot de kinderen van Eugene VAN NERUM, terwijl François en Polydoor hun erfdeel, met inbegrip van de inschrijving van 3.200 Fr uitgeplaatst aan 2,5 %, aan hun zuster Valerie afstonden. (Ref. Memorieschriften van Dr J. Bt VAN NERUM).

Eugeen VAN NERUM

Bernardine GOETSEELS

ART. 276 : Stb. V/21 : JOZEFINA VAN NERUM.

1° Haar geboorte :

Carolina Jozefina VAN NERUM, zag het daglicht te Hoegaarden, op 6 juni 1815 te 5 uur 's morgens (akte nr 46), op de ouderlijke hoeve in de Nieuwstraat (gelegen tussen het voormalige huis Evrard en de Brug).

Zij was het eerste kind uit het landbouwersgezin Francis VAN NERUM (30 1/2 j.) en Catharina AERTS (28 j.) en werd diezelfde dag gedoopt, in 't bijzijn van haar peter en meter :

* Jacobus Philippus VAN NERUM, haar grootvader

* Carolina AERTS

2° Naar Brussel :

In 1852 was Jean François VAN DEN BROECK (1) tot Onderpastoor benoemd in de kerk van St Niklaas te Brussel (achter de Beurs). Hij was zeer bevriend met Pastoor DEELEN uit Hoegaarden, aan wie hij verzocht iemand uit eerbare familie te vinden, om bij hem te Brussel te komen wonen.

De keuze van Pastoor DEELEN viel onmiddellijk op de 37 jarige Jozefina VAN NERUM, die ongehuwd was gebleven en tot de vroomste gelovigen uit de Parochie werd gerekend.

Na toelating van haar moeder (Wwe Francis VAN NERUM) aanvaardde Jozefina en vestigde zich in juli 1852 bij Onderpastoor VANDEN BROECK te Brussel in de Boterstraat.

Gedurende 17 jaar lang, verzorgde zij de Priester en wanneer deze in 1869 overleed, verhuisde Jozefina naar de parochie van St Catharina te Brussel, waar zij een klein huisje betrok ergens aan de Oude Graanmarkt.

Tijdens haar verblijf te Brussel, kwamze slechts enkele malen naar Hoegaarden, maar telkens bracht zij wat speelgoed mede voor de kinderen van haar broeders, die haar "tante van Brussel" noemde.

3° Haar overlijden :

Jozefina Stierf te Brussel op 19 juni 1871, in de ouderdom van 56 jaar.

Zij werd begraven te Brussel op donderdag 22 juni te 10 uur, met een plechtige lijdienst in de St Catharinakerk. Latere diensten werden gecelebreerd in de St Niklaaskerk en ook te Hoegaarden, haar geboortedorp

Jozefina VAN NERUM

(1) * Begijnendijk 1823, priester geordonneerd te Mechelen in 1847, en licentiaat in de Theologie in 1851

ART. 277 : Stb. V/22 : THEODOOR VAN NERUM X JOSEPHINA DEWELDE

XX Theresia DEWELDE

Ter inleiding :

Theodoor VAN NERUM, bijgenaamd "Peck", was de kleinzoon van Jacobus VAN NERUM (medestichter van de familie in 1778), de zoon van Francis VAN NERUM (Onder-Deken van de Gulden Lelie in 1832), de vader van Hubert VAN NERUM (comptorist in 1871), de grootvader van Julien VAN NERUM (Ouderdomsdeken in 1961) en de overgrootvader van Hubert VAN NERUM (griffier in 1961).

Hij alleen heeft nooit een leidende functie in deilde bekleed, maar deed op een andere wijze van zich spreken. Het was een man, wat eigenzinnig van aard, met opvliegend karakter en onherroepelijk in zijn beslissingen. Maar boven alles was het een grappenmaker, die graag poetsen bakte en het ganse dorp op stelten zette.

Hij deed te Hoegaarden veel stof opwaaien en bracht de tongen in werking. Zo liet hij zich niet alleen doorgaan voor de Koning der Belgen, maar lokte ook een pastoorsruzie uit, die alle inwoners opzweepte. En bovendien mengde hij zich in de politieke dorpswisten, waar hij aan zijn tegenstrevers zware klappen toediende.

De inlichtingen die ons toelaten al deze bijzonderheden te schrijven, komen uit de overleveringsverhalen van zijn nakomelingen en ook voor een groot gedeelte uit de gedenkschriften van zijn kotzoon, Dr Jean Bapt. VAN NERUM.

1. Zijn geboorte en jeugd :

Theodoor VAN NERUM werd geboren te Hoegaarden, op de ouderlijke hoeve in de Nieuwstraat aan de Grote Brug, op 1 oktober 1817 te 6 uur 's morgens (akte nr 52).

Hij was het tweede kind en de eerste zoon van Pachter Francis VAN NERUM (32 1/2 j.) en Catharina AERTS, alias van Billichout (30 j.)

Diezelfde dag werd gedoopt door Pastoor Jacobus DEWERTS, kreeg hij tot peter en meter :

- Philippus Jacobus DEWEL
- Maria Catharina VAN AUTGAERDEN (zijn grootmoeder)

Hij werd opgevoed door zijn moeder, volgens de tradities en de familiecultus van het oude geslacht der pachters van Billichout (zie blz. 351 en 357), waar de diepe vernuchtheid aan geloof en afstamming hoogtij vierde en het eerste geboorterecht van de zoon nog in groot aanzien stond.

Theodoor was van dit alles zo diep doorgrond, dat hij zich zelf vaak "van Nerum van Billichout" noemde, terwijl zijn karakter er door gevormd werd en zijn eigen verantwoordelijkheid durfde dragen.

2. De Koning reed door Hoegaarden :

"Peck" wilde zijn 20ste verjaardag op buitengewone wijze vieren en had daarom samen met enkele vrienden een complot gesloten. Zij bereidden namelijk een geweldige grap voor, om de Hoegaardiërs een poets te bakken. Het gerucht werd verspreid dat Leopold I, de Koning der Belgen, in de nacht van 1 Okt 1837, incognito door Hoegaarden zou rijden, komende uit de richting van Geldenaken.

Burgemeester DE ZANGRE, die van deze doortocht niet officieel was verwittigd, zat met de handen in de haren en wist geen raad. Nochtans mocht dit gebeuren niet onopgemerkt voorbij gaan en in allerhaast werden de nodige schikkingen getroffen. Een ontvangstcomité samengesteld uit het Schepencollege werd gevormd om de Koning te verwelkomen, terwijl de bevolking opgeroepen werd om de Vorst toe te juichen.

Vanaf het intreden der duisternis, stelde het ontvangstcomité zich op, aan de plaats waar zich nu het station bevindt, terwijl alle inwoners aan hun deuren stonden. Het juiste uur van de doortocht was echter niet bekend en om de tijd te doden gingen de leden van het comité om de beurten in een nabijgelegen herberg, enkele pinten drinken. Maar deze afwisseling van wacht herhaalde zich zo dikwijls dat het bier naar hun hoofd begon te gaan, zodat het comité weldra in dronken toestand verkeerde, om zijn Koning te ontvangen.

Na middernacht had de wachter paardengetrup gehoord en dadelijk de Burgemeester en het comité uit de herberg gehaald onder de kreet "de Koning is daar".

In de verte naderde inderdaad een galakoets, omringd door enkele ruiters. Wegens het gure weder droegen de mannen uit het gevolg van de Koning, allen een diepe hoed en lange mantels, terwijl de Vorst zelf weggedoken in zijn koets, een pelsmantel om zich had met opgeslagen kraag en een berenmuts. Zij waren bijna onkennelijk in die duistere nacht, waar slechts enkele toortsen een spookachtig licht wierpen op het Koninklijk geleide.

Ter hoogte van het ontvangstcomité moesten de ruiters stoppen wegens de opgepropte menigte, die haar Vorst toejuigde.

De Burgemeester noemde de Koning welkom in het dorp en verzocht hem beleefd, hem naar het gemeentehuis te vergezellen, om er een warme drank te nemen. In het frans was de Koning beleefd de uitnodiging van de hand onder het voorwendsel, dat hij dringend zijn weg moest vervolgen.

De dronken leden van het ontvangstcomité waren hiermede echter niet akkoord en verplichtten de Koning en zijn gevolg, om even af te stappen en dan toch een verfrissing te nemen in de herberg. Er bleef de Koning niets anders te doen dan toe te geven aan de Hoegaardiërs, en onder luide toejuichingen trad hij de gelagzaal binnen.

Maar daar lekte het spel uit. Onder het flauwe licht der lampen herkende men in de Koning, niemand minder dan Theodoor VAN NERUM, die zijn heil zocht in de vlucht, om aan een pak slagen te ontsnappen. Die nacht werd er te Hoegaarden gedronken en gelachen, om de wijze waarop "Peck" het Schepencollege bij de lurven had genomen, terwijl dit laatste alles in het werk stelde om de zaak in de doofpot te stoppen.

3. Aan het sterfbed van zijn vader :

In februari 1939 was zijn vader, Francis VAN NERUM, stervende en riep zijn oudste zoon Theodoor aan zijn sponde.

Hij schonk hem een blaas in glaswerk en smeedijzer, afkomstig van zijn vader Jacobus VAN NERUM. Theodoor moest beloven het wapen steeds in goede staat te zullen bewaren, als een kostbaar pand aan zijn grootvader. Zeer vermoedelijk was dit het wapenschild, waarmede Jacobus VAN NERUM in 1781 zijn stamvertakking begiftigde en in 1894 door Eduard VAN NERUM (broeder van Theodoor), aan de Kerk van Hoegaarden werd geschonken, waar het door de Duitsers in Aug 1914 werd vernield (zie blz. 88).

Theodoor ontving ook nog een witte houten crucifix, die voorbestemd werd om steeds op de oudste zoon uit zijn stamvertakking over te gaan. Deze crucifix werd door Hubert VAN NERUM (achterkleinzoon van Theodoor) in 1964 aan de familiegiilde geschonken (zie familiearchief inv. nr 343).

Verder moest Theodoor beloven de familiecultus steeds in ere te zullen houden en aan zijn nakomelingen te verkondigen (zie blz. 357), terwijl zijn stervende vader hem smeekte, goede zorg te dragen voor zijn moeder en minderjarige broeders en zusters.

Theodoor beloofde plechtig zijn moeder niet te zullen verlaten vóór zijn 25ste jaar en het erf voort te zetten, tot wanneer zijn broeders zouden bekwaam en volwassen zijn (zie blz 366).

Francis VAN NERUM voelde zich verlicht en ontsiep rustig in de Heer op 26 februari 1839.

4. De Pastoorsruzie :

Ingevolge de uitspraak van de familieraad en de gedane belofte aan zijn vader, nam Theodoor de leiding van het pachthof op zich en verzekerde de broodwinning van het gezin. Hij leerde zijn broeders Jozef, August en Ludovicus in het landbouwbedrijf op, terwijl hun jongste broeder Eduard zijn studies mocht voortzetten en de zusters Jozefina, Hortensia en Sylvie bij hun moeder bleven. Onder het waakzaam oog der voogden Jean Bapt. VAN AUTGAERDEN (oom) en Constant VANDERT AELEN (achterkleinkoosin), verliep alles naar wens.

In 1840 speelde zich echter een nieuwe gebeurtenis af, waardoor "Peck" voor de tweede maal op het voorplan trad. Hij had de 20 jarige Josephina DEWELDE uit Overlaar leren kennen, aan wie hij een kind schonk, dat rond Februari 1841 moest geboren worden. Dit voorval gaf aanleiding tot de opflakking van een pastoorsruzie, die ondertussen ontstaan was tussen de oude Pastoor Jacobus SWEERTS (achterkleinkozijn van Theodoor) en zijn jonge Onderpastoor (niet met name genoemd, maar afkomstig uit de Kempen).

De ware oorzaak van deze ruzie lag echter in het beheer en de beschikking der kerkgoederen en de heimelijke betrachting van de O/Pastoor, om de oude en volksgeliefde Pastoor SWEERTS zo snel mogelijk en door alle middelen in ongenade te brengen, ten einde zich zelf het pastoorschap van de rijke Hoegaardse parochie te kunnen toeëigenen. Dit conflict werd voldoende beschreven (zie blz. 208 para D), zodat wij ons hier uitsluitend zullen houden aan het geval van zwangerschap.

De O/Pastoor kende het nauwe bloedverwantschap der SWEERTSEN met de familie VAN NERUM en wist ook dat deze laatste, aanhangers waren van Pastoor SWEERTS. In het zwangerschap van Josephina DEWELDE vond de O/Pastoor echter een enige gelegenheid om zich te wreken. Hij begaf zich naar Theodoor VAN NERUM en eiste dat deze onmiddellijk in het huwelijk zou treden. Maar wellicht geschiedde dit op een wijze die aan Theodoor niet beviel, want ofschoon zijn voorhuwelijke geslachtsdaad, beriep "Peck" zich op de gedane belofte aan zijn vader en stuurde de O/Pastoor wandelen met volgende woorden: "Bemoei U met uw eigen zaken, ik heb geen lessen van een vreemdeling nodig en als gij U niet snel wegmaakt, steek ik de riek door uw zwart lijf".

De O/Pastoor beklom zich bij de Pastoor over het gedrag van Theodoor, maar de oude pastoor SWEERTS drong op verzoening aan. Hierdoor ten zeerste verbitterd, liet de O/Pastoor het voorval op verdraaide wijze door zijn aanhangsters (de klappeien en dorpskwezels), als een vuurtje in 't dorp verspreiden, om het volk tegen de Pastoor in het harnas te jagen.

Hierdoor ontstonden te Hoegaarden twee kampen, eerst de Pastoorsgezinden, bestaande uit oude bevoorrechtigde geslachten, waaronder SWEERTS en VAN NERUM, en ten tweede, de aanhangers van de O/Pastoor, grotendeels samengesteld uit de vijanden van de voormalige schepenfamilies, met Marie VAN AUTGAERDEN (dochter van de revolutionaire burgemeester uit de Franse tijd) aan het hoofd.

Door een samenloop van omstandigheden (zie blz. 209) begon Dr Jean Bapt. VAN NERUM zich vanaf Dec 1840 met de zaak te bemoeien. Hij sloot een verbond met zijn kozijn Theodoor VAN NERUM en stelde zich aan het hoofd der Pastoorsgezinden.

De oude hartstochten werden ontstoken en het ganse dorp kwam in beweging, zodat het conflict steeds grotere vormen aannam.

Ondertussen was het kind van Theodoor geboren en nog was er geen verbetering ingetreden. Integendeel, de dorpskwezels belasterden de Pastoor en Theodoor in het bijzonder en de families SWEERTS en VAN NERUM in 't algemeen, terwijl de Pastoorsgezinden zich openbaar tegen de O/Pastoor keerden.

Het ging zelfs zo ver dat deze laatste zijn eigen Pastoor aan het Bisdom dreigde over te schrijven, ten einde hem uit zijn functie te doen ontsetten, onder het voorwendsel dat hij de zedeloosheid te Hoegaarden verdedigde.

Maar op zekere zondag in de Hoogmis, beklom de volksgeliefde Pastoor SWEERTS, de preekstoel en tijdens een lang en hartroerend sermoen, vertelde hij aan zijn parochianen, de volledige waarheid van in 't begin tot op 't laatste en verzweeg ook de ongeoorloofde lastertaal en bedreigingen van zijn O/Pastoor niet.

Hij brak zelfs in snikken uit en de gelovigen weenden mee met hun pastoor, die zij boven alles en zeker boven elke vreemde indringer verkozen.

Enkele tijd later, namelijk in Aug 1841, overleed de 72 jarige Pastoor SWEERTS, ingevolge een hartaandoening en het volk schreef zijn dood toe aan de emoties, zodat alle schuld op de O/Pastoor viel. Maar wanneer nu de dorpskwezels het gerucht verspreidden, dat de O/Pastoor weldra tot Pastoor van Hoegaarden zou benoemd worden brak de branding los.

Dr Jean Bapt. VAN NERUM en Theodoor riepen het volk op en beelden op bespottelijke wijze de O/Pastoor en zijn kwezels uit. Zij hadden namelijk, op een wagen die door het dorp reed, de O/Pastoor nagebootst met het hoofd van Marie VAN AUTGAERDEN, omgeven door kwevels aan wie de O/Pastoor de melkfles gaf.

Achter de wagen stapten Jean Bapt. en Theodoor VAN NERUM, gevolgd door een grote menigte die de vuisten balden tegen de o/Pastoor. Toen deze hiertegen in verzet kwam en de uitbeelding wilde verbieden, werd hij door Theodoor vastgegrepen en op de wagen gebonden. Vergezeld van een opgehitste menigte en onder het zingen van spotliederen, werd hij buiten het dorp gejaagd en durfde er nooit weerkeren.

5. Het huwelijk van Theodoor :

Op 1 Okt 1842 was "Peck" 25 jaar geworden, terwijl zijn broeders Jozef, August en Ludovicus onderscheidenlijk de ouderdom van 21, 18 en 16 j. hadden bereikt en bekwaam waren de hoeve en het landbouwersbedrijf over te nemen.

Theodoor had zijn belofte gehouden en besloot nu in het huwelijk te treden met Josephina DEWELDE, de moeder van zijn kind. Het huwelijk werd voltrokken te Hoegaarden op 15 Dec 1842 (akte nr 18), in 't bijzijn der getuigen :

- Alexander DUMONT 24 j., landbouwer
- Jan Bapt. DUMONT, 57 j., landbouwer
- François LODEWIJCKX, 47., gemeentesekretaris
- Seraphin COECKELBERGHS, 35 j., veldwachter

Zij vestigden zich te Klein Overlaar op het pachthof DEWELDE, waar Theodoor samen met zijn schoonvader het landbouwbedrijf uitoefenden en geholpen werden door de knecht Jozef Livinus VAN DIEST (*Hoeg. ca 1824).

Op deze hoeve, groot 35 a. en gelegen aan de hoek van de Kwade straat en de steenweg op Tienen (perceel D 226) werden ook al hun kinderen geboren. Van dit pachthof bleef slechts de oude schuur bestaan.

6. Hun kinderen :

Uit hun verbintenis werden volgende kinderen te Hoegaarden geboren :

1.	Philomena	*25. 2. 1841 (x J. Bl. Rottie) wettelijk gemaakt door het huwelijk
2.	Rosalie	*22. 7. 1843 en + 1847
3.	Jozef	*31. 10. 1845 en + 1874
4.	Hubert	*28. 5. 1848 (x Julie Van Nerum) grootouders van de gildesekretaris
5.	Eduard	*18. 2. 1851 en + 1863
6.	Felicien	*5. 1. 1854 en + 1859

7. Wie was Josephina DEWELDE ?

Maria Josephina DEWELDE werd geboren te Klein-Overlaar onder Hoegaarden op 21 Juni 1820 als vierde kind en tweede dochter van de landbouwer en grondbezitter Jacobus DEWELDE uit Hoegaarden en Joanna FILLET uit Oorbeek (dochter van de burgemeester uit de Revolutietijd). Haar doopgetuigen waren :

- Jozef NADOELS (x Anna Cath. DEWELDE) haar oom
- Maria Elisa Bertha DIERIKX

Haar broeders en zusters waren :

1.	Hubert	*Oorbeek 2. 11. 1810 en + Hoeg. 7. 2. 1867
x Hoeg. 13. 10. 1841 met Albertina STOCKMANS (*Hoeg. 9. 8. 1820 en er + 25. 5. 1901. Het waren landbouwers en grondbezitters en woonden in de Tiensestraat in het oude bouwvallig huis over de PAX (perceel D 130). Uit hun huwelijk sproten volgende kinderen, bijna allen te Hoegaarden geboren, gehuwd en gestorven :
	- Henricus	*1842 + 1931 x 1869 Marie Julie CIPERS (*1845 + 1918)
Zij waren handelaars te Geldenaken, terwijl hun nakomelingen naar Brussel uitweken.
	- Clement	*1845 + 1943 x 1892 Marie Emilie PEETERS (*1851 + 1936)
Het waren landbouwers te Hoegaarden.

- Elisabeth Leonie *1847 + 1915 x 1871 Arnoldus ADAMS (*1836 + 1917).
Handelaars te Hoegaarden.
 - Marie Blandine *1850 + 1912 x 1876 Franciscus BEETENS (*1840 + 1908)
Handelaars te Hoegaarden
 - Alfons *1853 + Tienen 1940 x 1886 Philomena HOMBLE (*1849
+1915) xx 1916 Cecilia ETIENNE (*1874).
Landbouwers
 - Constant *1855 + Tienen 1923 x Melanie TAELEMANS (*1845 + 1898)
Bakker te Tienen
 - Petrus Jozef *1858 + Vorst 1940 x 1889 Josephine HERTOOGS (*TIENEN
1849 en + 1938)
Brouwerijbediende te Vorst-Brussel
 - Marie Clothilde *1862 + 1909 x 1901 Eugeen MATHYSSENS (*Antw. 1862)
Landbouwers
2. Jan Baptist *Oorbeek 22. 6. 1813 en + Hoeg. 20. 11. 1834
 3. Maria Elisabeth *Hoeg. 1. 9. 1817 en er + 24. 8. 1904 (bijgenaamd Begge)
xHoeg. 22. 3. 1848 met Petrus Jozef NADOELS (*Hoeg. 1822 en er + 1888)
Het waren landbouwers en grondeigenaars en woonden te Klein Overlaar op
de Oude weg nr 5 (huis perceel C 260) bij hun ^{vader}oom Libinus NADOELS
(weduwnaar van Maria Theresia NIJS).
 4. Maria Theresia *HOeg. 13. 5. 1824 en er + 18. 11. 1862
xHoeg. 28. 11. 1860 met haar schoonbroeder Theodoor VAN NERUM
P/M Jacobus FILLET (verm. oom)
Maria Theresia KINART

8. Haar voorgeslacht :

Maria Josephina DEWELDE stamde uit een geslacht dat reeds van vroeg in de XVe eeuw in de streek van Hoegaarden, Bost en Oorbeek gevestigd was en er bekend stond onder de naam "s wilden of die Wilde, later de Wilde, Swelde, ook de Wel(len) en eindelijk DEWELDE.

De "Bemiddelaar voor genealogisten" nr 89 blz 237" geeft voor de familie 's Wilden uit Oorbeek, een wapen "van sabel met twee naar elkaar gekeerde wilden van zilver, gekroond van goud". Anderzijds wordt door Rietstap (Arm. Gen. T. VI Pl. CLXXI), voor een familie uit het land van Luik (waartoe Hoegaarden met Bost behoorden), een blazoen aangegeven "van azuur met gegolfde band van zilver".

Bij de oudst bekende naamdragers van dit geslacht worden te Bost vermeld, de gebroeders en zusters Geeraard, Lambrecht, Elisabeth, Katharina en Lissia DE WILDE, bij de verkoop aan de Abdij van Maagdendaal van een erfrente op een weide in de Bruele op 10 april 1400 (DELVAUX-Invent.)

Later in 1582 maakt een Claes die Wilde te Hoegaarden deel uit van de dorpswacht onder 't bevel van Rotmeester Henrick SCHOT, waaruit mag afgeleid worden dat hij eigenaar was van goederen, die hij onder de bescherming van de gemeente had geplaatst.

Rond 1600 leefde te Hoegaarden ook een Guilliam de Welde die een zoon kan zijn van Claes, maar zeker de vader was van Barbara x1527 met de Notabele Lambrecht HUYBENS (Brabantica II & III Blz. 63 - voetnota 80). Het is niet uitgesloten dat deze Barbara drie broeders had, met name Hendrik, Walter en Willem.

Deze laatste kan dezelfde zijn als Willem de Wilde die + voor Febr 1676 en x 1634 met Marie VAN AERSCHOT (dochter van Regnier en Margt. VAN HAGENDOREN). Hij wordt vermeld in een akte van ddling onder de kinderen VAN AERSCHOT op 9. 3. 1635. Uit zijn huwelijk zijn 2 zonen bekend :

- Hendrik *1634 x Anna Maria VAN MOLL (dochter van Jan en Marie ASSELS) vermeld in een akte van 7. 11. 1668.
- Regnier *1637 x 1667 met Margriet LAMERTS

als deze

Deze Willem (x Marie VAN AERSCHOT) is misschien dezelfde die een tweede huwelijk aanging op 1. 2. 1645 met Maria COLLAERTS. Zij maakten in elk geval hun testament op 3. 12. 1669, waarin hij als de vader staat aangegeven van Jan en de broeder van Hendrick. Deze laatste was wellicht peter in 1846 van het kind van zijn broeder Walter, met name Hendrick (x Maria WILLEMS *1650 dochter van Jan en Cath. BORMAIS). Zie Brabantica II & III blz 62.

Uit het huwelijk Willem DEWELDE met Maria COLLAERTS zijn volgende kinderen bekend :

- Margriet + voor 1676 x met Jan MAES (sone Jans). In hun huwelijkskontrakt van 20. 9. 1662 staat uitdrukkelijk te lezen dat zij geassisteerd was van haar vader Willem, haar moeder Maria COLLAERTS, haar oom Hendrick DEWELDE en haar broeder Hendrick. Zij was vermoedelijk dezelfde als deze die in 1673 te Hoeg. meter was van Willem, zoon van haar broeder Jan (x Anna GOEMANS). Anderzijds was Jan MAES in 1669 te Hoeg. peter van een zoon van zijn vermoedelijke schoonbroeder Regnier DEWELDE (x Margr. LAMBERTS).
- Hendrick broeder van Margriet zoals blijkt uit haar huwelijkskontrakt van 20. 9. 1662.
- Jan *1648 en waarschijnlijk deze die x rond 1671 met Anna GOEMANS en mogelijk in eerste echt was geweest met Maria Anna VAN HERBERGHEN (+ 1668).

Vanaf hier hebben we echter meer zekerheid. Jan DEWELDE (vermoedelijke zoon van Willem x Maria COLLAERTS) x Anna GOEMANS, woonde eerst te Hoegaarden en vestigde zich na 1692 te Neerwinden, waar hij + 1729 en zijn vrouw in 1725. Het waren de overbetovergrootouders van Josephina DEWELDE (x Theodoor VAN NERUM).

Uit hun huwelijk sprongen volgende kinderen, allen te Hoeg. geboren met uitzondering van het laatste :

- Maria *1671
- Willem *1673 + 1676 en met Margriet DEWELDE als meter
- Adriaan *1675
- Maria Gertrudis *1677
- Catharina *1679
- Anna *1681 - Verm. begijn te Tienen
- Matheus *1682 x 1703 Te Neerwinden met Helena PONSARTS
- Joanna Maria *1684 + Neerwinden 1737 en x 1708 met Guill. BROECKMANS (+ 1709) xx 1711 met Jan HENDRICKX (+ 1720) en xxx 1721 met Jan HUYTS (+ 1736)
- Jan Arnold *1687 x Margr. VAN WEDDINGEN (+ 1724) en xx Anna Christina VAN NAUW
- Maria Josepha *1688
- Maria Anna *1690 x Neerw. 1713 met Hendrik PEETERS
- Margriet Theresia *1692 + Neerw. 1760 x 1715 Godefridus LOYAERTS (+ Neerw. 1764)
- Adriaan Franciscus *Neerw. 1698 en er + 1745 x Barbara VRANCKX (+ Neerw. 1762)

Matheus DE WELDE, *1682 zoon van Jan en Anna GOEMANS, x te Neerwinden 1703 met Helena PONSARTS en + te Neerw. in 1760, terwijl zijn vrouw reeds van in 1748 was overleden.

Uit hun verbintenis werden te Neerwinden volgende kinderen geboren :

- Anna Maria *1703 + 1724
- Gertrudis *1706
- Jan *1707 + 1726
- Maria Anna *1710
- Adolf *1711 x 1734 met Digna VAN HOUBROECK (*1707 + 1735) xx Christina LINDEKENS
- Theresia *1713 x 1736 Jan LINDEKENS
- Barbara *1716 + 1782 x Jacobus PERSOONS
- Christiaan *1717 + 1737
- Adriaan *ca 1719 en + 1724
- Elisabeth *1725 + 1728
- Matheus + 1726

Adolf DEWELDE *Neerw. 1711, zoon van Matheus en Helena PONSARTS. Hij x 1734 met Digna VAN HOUBROECK en xx met Christina LINDEKENS. Zij schijnen te Neerwinden en ook te Winge te hebben gewoond.

Hij + te Neerwinden in 1794 en had volgende kinderen :

- Matheus °Neerw. 1735 en er + 1735 (kind uit het 1e huwelijk)
- Jan °Neerw. 1737 en + Hoeg. 1810 x Hoeg. 1764 Anna Maria MANUEL (*Hoeg. 1733 en er + 1797).
- Matheus °Neerw. 1738 en x Tienen 1767 Anna Maria WITTEN. Zij vestigden zich te Tienen, waar zij nakomelingen hadden.
- Adriaan °Neerw. 1740 x Isabella VAN LUYTEN (+ 1786) en xx Marie FRANCANT
- Adolf °Winge 1742 en x Elisabeth REYSERMANS. Woonden te Hakendover waar zij struik wierpen.
- Lambrecht °Winge 1744
- Jacobus (?) °Winge 1747 + Tienen 1782 en er x 1780 met Maria Gertrudis VANDERLINDEN (+ Tienen 1791).
- Ludovicus °Winge 1750 + Neerw. 1838. Hij x Anna VANDERVORST en woonde te Neerwinden waar zij een krachtige stam wierpen met nakomelingen te Laar.
- Jacobus °Winge 1752 en + Hoeg. 1813. Hij x Hoeg. 1780 met Anna Maria Melis (*Hoeg. 1746 en er + 1812).
- Liebrecht °Winge 1754 + Neerw. 1793 en x Neerw. 1783 Cecilia ULENS uit Neerwinden (*1764 +1844).

Jacobus DE WELDE °Winge 1752 als zoon van Adolf en Christina LINDEKENS, huwde te Hoeg. 1780 met Anna Maria MELIS en bleef er gevestigd nadat zijn overgrootvader rond 1692 de geboortestreek had verlaten. Zij wierpen er een sterke stamvertakking, waarvan twijgen uitweken naar Tienen, Geldenaken en Brussel.

Jacobus + te Hoeg. in 1813 en zijn vrouw in 1812.

Hun huwelijk werd gezegend met 5 kinderen, allen te Hoegaarden geboren :

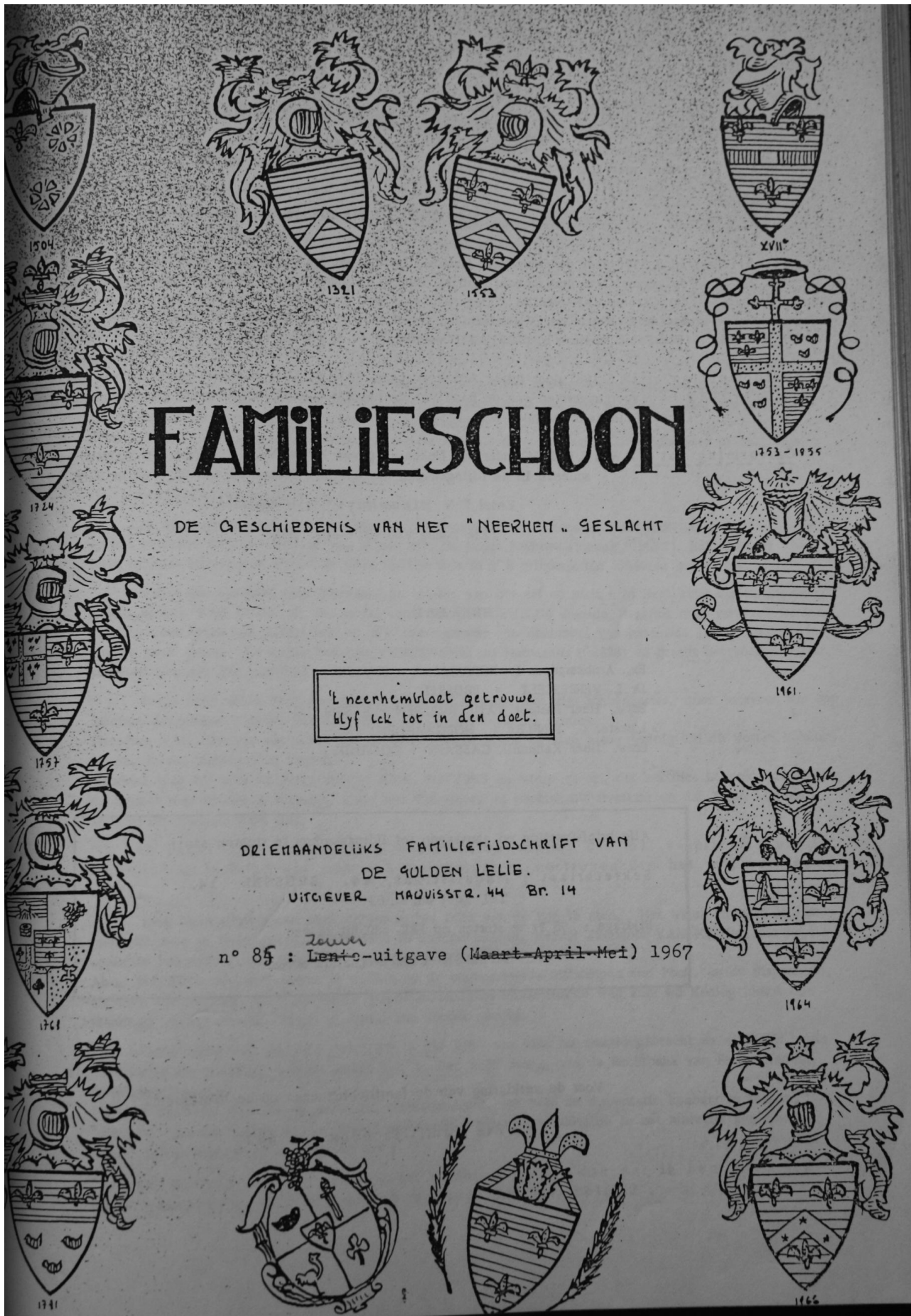
- Jacobus °1781 en er + 1856
x Oorbeek 1810 met Joanna FILLET (*Oorb. 1782 en + Hoeg. 1865).
Dit waren de ouders van Josephina DEWELDE (x Theodoor VAN NEEUM)
- Liebrecht °1782 en er + 1819. Was x met Maria Theresia NIJS uit Vissenaken (+ Hoeg. 1848).
Zij xx Livinus NADOELS (+ 1859) en woonden te Klein Overlaar, op de Oude Weg nr 5
Uit het eerste huwelijk sproot Matheus (*Vissenaken 14.3.1815), bediende aan de burgerlijke stand te Tienen, x Maria Theresia VAN AUSLOOS (*1813) van wie :
Victorine DEWELDE (*Tienen 10.2.1850) x Pierre Joseph PUTTEVILS *Tienen 1851
gemeente-ontvanger te Tienen.
- Anna Cath. °1784 en + Tienen 1853
x 1812 Jozef NADOELS uit Neerwinden (*1783) knecht te Tienen
Zij maakten hun testament op 8.11.1851 voor Not. CRAMPEN, ten voordele der 4 kinderen van zijn zuster Angelina NADOELS (x Jan JACOBY) uit Neerwinden en van het kind van zijn broeder Livinus NADOELS (x Marie Th. NIJS) uit Klein Overlaar.
- Maria Elisabeth °1786 + Hoeg. 1843
x Hoeg. 1815 Renier VAN DIEST (*Hoeg. 1784).

9. ° Haar kwartierstaten

Maria Josephina DEWELDE stamde uit geslachten, afkomstig uit Hoegaarden (H), Oorbeek (O), Neerwinden (N), Winge (W), Overwinden (OV), Vissenaken St Pieter (V), Tienen (T) en Kapellen (K). Haar kwartierstaten zagen er uit als volgt :

<u>Ouders</u>	<u>Grootouders</u>	<u>Overgrootouders</u>	<u>Betover, gr. ouders</u>	<u>Overbetov, gr. ouders</u>
			<u>Matheus Dewelde</u> *H. 10. 11. 1682 +N. 13. 1. 1760 xN. 7. 1. 1703	<u>Jan Dewelde (1)</u> *H. 26. 11. 1648 +N. 17. 6. 1729 x <u>Anna Goemans</u> *N +N. 30. 10. 1725
	<u>Jacobus Dewelde</u> *W. 25. 4. 1752 +H. 8. 6. 1813	<u>Adolf Dewelde</u> *N. 9. 7. 1711 +N. 17. 3. 1794 x <u>Christina Lindekens</u> + na 1794	<u>Helena Ponsaerts</u> +N. 2. 12. 1748	<u>Christian Ponsaert</u> *Ov. + x <u>Anne Marie Vandecaute</u> *N +
<u>Jacobus Dewelde</u> *H. 20. 5. 1781 +H. 21. 5. 1856	xH. 16. 7. 1780 <u>Anna Maria Melis</u> *H. 28. 7. 1746 +H. 22. 7. 1812	<u>Michiel Melis</u> +H. 23. 2. 1777 xH. 30. 1. 1735 <u>Anna Maria Knaps</u> *H. 7. 8. 1706 +H. 19. 2. 1780	<u>Godfried Knaps</u> *H. 19. 4. 1667 + na 1711 xH. 11. 1. 1698 <u>Anna Vaneldereren</u> +H. 27. 4. 1708	<u>Josse Knaps (2)</u> *H. 29. 2. 1630 +H. 1. 2. 1698 xH. 5. 9. 1651 <u>Maria Van Herberghen (3)</u> *H. 11. 8. 1630 +H. 1. 10. 1702
xO. 26. 8. 1810		<u>Theodoor Phaleth</u> +V. 4. 5. 1763 xK. 5. 5. 1732	<u>Pauls Jacobs</u> xK. 25. 10. 1706 <u>Marie Gincels</u>	
	<u>Jan Bt. Fillet</u> *V. 3. 2. 1743 +O. 13. 10. 1814	<u>Marg. Jacobs</u> *K. 13. 8. 1709 +V. 3. 8. 1798		
<u>Joanna Fillet</u> *O. 24. 2. 1782 +H. 2. 11. 1865	x O. 3. 9. 1775 <u>Maria Clara Saelmaeckers</u> *T. 6. 2. 1753	<u>Hendrik Saelmaeckers</u> ca 1711 + O. 12. 12. 1792 x O. 22. 2. 1746 <u>Joanna Clara Willems</u> *O. 20. 9. 1717 + O. 15. 5. 1796	<u>Jan Willems</u> *cz 1663 +O. 31. 3. 1745 x <u>Cath. Hachy</u> + O. 22. 10. 1745	

- (1) Zoon van Willem DEWELDE x 1. 2. 1645 Maria COLLAERTS
 (2) Zoon van Martin KNAPS x 1630 Elisabeth PHILIPS
 (3) Dochter van Hendrik VAN HERBERGEN x 13. 2. 1628 Agnes LAMENS

FAMILIESCHOON

DE GESCHIEDENIS VAN HET "NEERHEM" GESLACHT

't neerhembloet getrouwe
blyf ick tot in den doet.

DRIEMAANDELIJKS FAMILIE-IDSCHRIFT VAN
DE GULDEN LELIE.
UITGEEVER HADVISSTR. 44 BR. 14

Zomer
n° 85 : ~~Lente~~-uitgave (~~Maart-April-Mei~~) 1967

"DE GULDEN LELIE"

Familiegidde van het "Neerhem" geslacht.

(van Niederhelm - Nederheem - Neerhem - Nerem - Nerim - Nerum - Neroem - Nerom,
in 1 of 2 woorden, met 1 of 2 N letter; met of zonder H, allen behorend tot de "Neerhem" stam).

Stichting : 16. 9. 1778 door de gebroeders Joannes, Jacobus en Franciscus VAN NERUM uit Hoegaarden,
op verzoek van hun moeder Barbara SWEERTS, ingevolge de wilsbeschikkingen van hun va-
der Carolus VAN NERUM. Opgericht naar het voorbeeld van de Sweedtsraede, hoofdraad
van de Confrerie der V Geslachten, ter uitvoering van de Deken H. PEETERS fundatie.
(Zie Familieschoon blz. 131, 315 voetnota's 19 & 20, en blz. 374 para. D).

Heroprichting : 19. 8. 1961 door Julien, Arthur en Leon VAN NERUM, naar het voorbeeld van hun
voorgangers en aan de hand van de nagelaten gedenkschriften en gildedokumenten.
(Zie Familieschoon blz. 105).

Omvorming tot VZW : 2. 5. 1964 onder het Dekenschap van Arthur VAN NERUM. De Statuten ver-
schenen in de bijlagen aan het Belgisch Staatsblad van 25. 6. 64 nr 3286.

Zetel " 't Nieuwhuys" te Hoegaarden.

(Zie Recht Vooruit - art. 54).

ERERAAD

Ex. Ambassadeur L. BORREMANS - BRUSSEL

Dr I. VERBESSELT - BRUSSEL

Eerw. Heer Pastoor VANDERVELPEN - KESSEL-LO

Meester G. PIERLET - HOEGAARDEN

Eerw. Heer Kanunnik CASSART - DOORNIK

Alle briefwisseling en aanvragen tot lidmaatschap te richten aan :

Sekretariaat : Maquisstraat, 44, BRUSSEL 14.

Tel. (02) 34.81.63

Bijdrage : 75 Fr te storten op PRK 89.50.26 van

DE GULDEN LELIE (zelfde adres)

Voor de verklaring van de familieblazoenen op de hoofdpagina :

Zie Familieschoon blz 507

ART. 278: Stb. V/22: THEODOOR VAN NERUM x JOSEPHINA DEWELDE

xx THERESIA DEWELDE

(vervolg van Art. 277)

10. Overlijden van zijn vrouw

Op 23 juni 1855 te 11 uur was Josephina DEWELDE plots gestorven in de ouderdom van 35 jaar (akte nr 58). Haar dood werd op het gemeentehuis aangegeven door:

- Eduard VAN NERUM (haar schoonbroeder)
- François LODEWIJCKX, gemeentesekretaris

Het was een zware slag voor Theodoor, die in 1847 zijn vierjarig dochtertje Rosalie had verloren en nu zijn jonge vrouw, die hem 5 minderjarige kinderen naliet, waarvan het oudste 14 jaar was en het jongste amper 17 maanden.

Op 8 Jan 1856 kwam te Tienen de familieraad samen, om het voogdijschap te bepalen. Daar werd beslist dat Theodoor op het pachthof bij zijn schoonouders zou blijven wonen, waar Maria Theresia DEWELDE, de kinderen van haar zuster zou grootbrengen. Theodoor VAN NERUM werd tot voogd aangesteld met als toezienende voogd de landbouwer Joannes Bapt. FILLET uit Oorbeek.

11. De huwelijksdispensatie.

In 1856 was pachter Jacobus DEWELDE (schoonvader van Theodoor VAN NERUM) gestorven, zodat op het pachthof te Klein-Overlaar nog alleen zijn 74 jarige weduwe (Joanna FILLET), haar dochter Theresia en haar schoonzoon Theodoor VAN NERUM met zijn 5 minderjarige kinderen achterbleven.

Vanaf dat ogenblik nam Theodoor de leiding van het erf op zich. In Sept 1856 dankte hij de knecht Livinus VAN DIEST af, die te fel rond Theresia DEWELDE draaide, waaruit mag vermoed worden dat Theodoor heimelijk jaloeers was op zijn schoonzuster. In december van hetzelfde jaar wierf hij een nieuwe knecht aan, met name François VANDEWEYER uit Hauwaerts (*1826) en bracht het volgende jaar verbeteringen aan het pachthof.

Begin 1857 wilde Peck een tweede huwelijk aangaan met zijn schoonzuster, maar hiervoor was een speciale dispensatie vereist, die door de Koning moest verleend worden. Theodoor VAN NERUM, die niets van de administratie afwist en zich bitter weinig om de wetten bekommerde, kwam hiertegen in verzet.

Woedend ging hij naar de Burgemeester Alex. PUTZEYS en wierp er op, dat het niet Leopold, de Koning uit Brussel was die wilde trouwen, maar wel Theodoor, de pachter uit Overlaar en dat Zijne Majesteit niets in die zaak te zien had.

"Ik heb reeds een Onderpastoor doen buitenwerpen, die mij verplichtte om te trouwen" zei Peck "ik kan ook een Burgemeester ontronen die het mij verbieden wil".

Men dient deze ganse zaak echter in het licht van de tijd te zien. Het waren immers de liberalen die toen te Hoegaarden het bewind in handen hadden, terwijl Theodoor VAN NERUM, die tot de oppositie behoorde niets onverlet liet om zijn tegenstrevers te treffen.

Alex. PUTZEYS zou zich weten te wreken op de ongeoorloofde uitlatingen van Peck, en de dispensatie, die door verschillende administratieve instanties en langs hiërarchische weg door de Koning moest bekrachtigd worden sleepte lange maanden aan zonder gevolg.

Ondertussen had Theresia DEWELDE in Okt 1857 een kind ter wereld gebracht en eindelijk begin 1858 kwam de toelating, die de datum van 14 Dec 1857 droeg, via de Rechtbank van Eerste Aanleg, te Hoegaarden toe.

Wanneer Theodoor door de Burgemeester ontboden werd, om hem de dispensatie kenbaar te maken, "die hem door de Koning was verleend" en waardoor hij nu onmiddellijk in het huwelijk kon treden, ontstak hij andermaal in woede; en zei:

"Als de Koning mij één jaar doen wachten heeft, dan zal ik hem nu 3 jaar doen wachten en ik zal trouwen wanneer het mij belieft".

En Peck, met zijn eigenzinnig karakter bleef bij zijn voornemen tot einde 1860, wanneer hij besloot een einde te stellen aan deze ongeregelde toestand.

12. Zijn tweede huwelijk :

OP 28 Nov 1860 ging Peck een tweede huwelijk aan met zijn 36 jarige schoonzuster Maria Theresia DEWELDE (akte nr 11), die zich met grote toewijding aan de opvoeding van haar eigen kind en aan deze van de 4 minderjarige kinderen van haar overleden zuster schonk. (ondertussen was in 1859 het 5 jarig zoontje Felicien gestorven, geboren uit het eerste huwelijk van Theodoor).

- De getuigen bij het huwelijk waren :

- Jozef VAN NERUM, zijn broeder
- Eduard VAN NERUM, zijn broeder
- Aug. Constant EVRARD (landmeter), zijn kozijn
- Petrus Jozef NADOELS (x Elisabeth DEWELDE), hun schoonbroeder.

Zij bleven op het Pachthof DEWELDE te Klein-Overlaar wonen, waar Theodoor zich met het landbouwbedrijf bleef bezig houden.

13. Kinderen uit het tweede huwelijk van Theodoor

Uit deze verbintenis werden te Hoegaarden nog 3 kinderen geboren :

- Anastasia °17 Okt 1857 (x Ach. MEDDAERTS)
Voorkind van Theresia DEWELDE, dat in 1860 door het huwelijk wettelijk werd gemaakt.
- Emilie °1 Feb 1861 (x Jozef MICHEL)
- Cath. Barbe °1 Feb 1861 en + 1863 (tweelingszuster van Emilie).

14. Het nalatenschap van Pachter Jacobus DEWELDE.

Op wens van We DEWELDE, werd ter studie van Notaris CRAMPEN te Tienen, op 10 Aug 1861 overgegaan tot de deling onder haar kinderen van het nalatenschap van Jacobus DEWELDE (deze akte berust in het Familiearchief onder nr 274).

Volgende personen verschenen voor de Notaris :

- Jeanne FILLET, Weduwe Jacobus DEWELDE
- Hubert DEWELDE, haar zoon
- Elisabeth DEWELDE, haar oudste dochter (x Jozef NADOELS)
- Theresia DEWELDE, haar jongste dochter (x Theodoor VAN NERUM)
- Joannes Bapt. FILLET, toeziende voogd en Brouwer Carolus VAN NERUM, bijgevoegd voogd sedert 30. 7. 1861, van de minderjarige kinderen Philomena, Jozef, Hubert en Eduard, geboren uit het eerste huwelijk van Theodoor VAN NERUM met Josephine DEWELDE.
- De getuigen Philippus VAN DE BORNE en Ludovicus VOLLEN uit Tienen.

Het nalatenschap van Jacobus DEWELDE en Joanna FILLET bestond uit ongeveer 6 Ha labourgrond. Na minnelijke regeling behield hun moeder, de We DEWELDE, 5 percelen land, samen 1 Ha 89 a 19 ca gelegen te Houtem aan de Kalkovens, op het Kerkveld te Overlaar, aan het oude pachthof DEWELDE te Klein Overlaar, en aan de Kareelkuil en de Uilenvlucht te Overlaar.

Theresia DEWELDE (x Theodoor VAN NERUM) bekwaam 1 Ha 9 a 53 ca ; te weten 42 a 37 ca op 't Zwingberd, 28 a 86 ca te Houtem, 18 a 74 ca op Overlaerbosch en 19 a 56 ca aan de Vloetgracht te Overlaar.

Hubert DEWELDE (x Albertina STOCKMANS) kreeg 1 Ha 15 a 22 ca, namelijk 42 a 37 ca op het Zwingberd, 27 a 36 ca in de Dievedelle te Oorbeek, 26 a 41 ca op de Potaardenberg en 19 a 8 ca te Altenaken.

Elisabeth DEWELDE (x Petrus Jozef NADOELS) ontving op haar beurt 1 Ha 7 a 78 ca, verdeeld in 3 percelen : 63 a 52 ca te Overlaerbosch, 24 a 48 ca aan de Vandoorenstraat onder Overlaar, en 19 a 78 ca op 't Kerkveld.

En eindelijk bevatte het deel der kinderen van Josephina DEWELDE (eerste vrouw van Theodoor VAN NERUM) 1 Ha 10 a 91 ca te weten : 18 a 55 ca op Overlaarbosch, 29 a 79 ca aan de Reugelstraat, 28 a 97 ca aan de Dievestraat, 24 a 82 ca op de Bley en 8 a 78 ca in 't Kerkveld.

Het pachthof te Klein Overlaar werd niet tot de deling betrokken. De deelgenoten mochten er volgens onderlinge overeenkomst over beschikken. En het was volgens deze overeenkomst dat Theodoor VAN NERUM en Theresia DEWELDE er bleven wonen.

Op diezelfde dag werd door dezelfde notaris een akte van verhuring van gronden opgesteld, (Familiearchief inv. n° 275) waaruit vernomen wordt dat de We DEWELDE volgende gronden verhuurde :

- aan haar schoonzoon Theodoor VAN NERUM, 3 percelen, groot 1 Ha 38 a 87 ca gelegen te Oorbeek en op 't Kerkveld, voor de jaarlijkse som van 263,5 Fr.
- aan haar zoon Hubert DEWELDE, 3 percelen, groot 71 a 58 ca te Oorbeek aan 't Kasteel en de Dievedelle en achter het oude pachthof te Klein Overlaar, voor de som van 136,- Fr.
- aan haar schoonzoon Petrus Jozef NADOELS, eveneens 3 percelen, groot 75 a 94 ca, aan de Uilenvlucht, de Kareelkuil en te Hoxem, voor 142,5 Fr.

Enkele maanden later, op 6.2.1862 werd door Not. CRAMPEN, een gedeelte van de inboedel van We DEWELDE verkocht, nadat zij haar meubelen en stukken van waarde onder haar kinderen had verdeeld. De verkoop ging door op de hoeve te Klein Overlaar en bracht in totaal 738,20 Fr op. (Familiearchief inv. Nr 276).

Hiervan had Theodoor VAN NERUM voor de som van 108,60 Fr. gekocht, waaronder keukenmateriaal, landbouwtuig, koperen ketels en tinnen schotels, hooi en mest. Na deze verkoop verliet de 80 jarige We DEWELDE het erf te Klein Overlaar en ging bij haar dochter Elisabeth (x I. P. NADOELS) op de Oude Weg nr 5 wonen.

15. De dood van Theresia DEWELDE

In 1862 na 2 jaar huwelijk, verloor Theodoor zijn tweede vrouw. Zij was amper 38 j. oud, toen ze te Hoegaarden op 18 Nov 1862 overleed (akte nr 64). Haar dood werd op het gemeentehuis gemeld door :

- Eduard VAN NERUM (haar schoonbroeder)
- Philippe PARDON, 43 j. kleermaker en gebuur.

Dit was een nieuwe en harde slag voor Theodoor, die nu met 6 minderjarige kinderen achterbleef, over wiens lot onmiddellijk diende beslist. In afwachting dat de familieraad officieel voor de Vrederechter zou bijeenkomen richtte Theodoor zich tot de gilderaad, terwijl zijn kinderen ondertussen in de families VAN NERUM en DEWELDE werden uitbesteed.

De gilderaad bestond destijds uit Deken Jannes II, Onder-Deken en moombaarvader Pastoor Charles VAN NERUM uit Gottechain, griffierster Elisabeth VAN NERUM (We C. VANDERTAELN) en de Comptorist Brouwer Charles VAN NERUM.

Deze raad kwam dadelijk samen en trof volgende beslissingen:

- 1° Theodoor VAN NERUM werd als voogd van zijn minderjarige kinderen aangesteld, terwijl Jozef Petrus NADOELS (x Elisabeth DEWELDE) als toeziende voogd zou optreden voor de kinderen geboren uit het 2e huwelijk van Theodoor met Theresia DEWELDE. Deze beslissing werd later op 30.12.1863 bevestigd te Tienen voor de Vrederechter.
- 2° Philomena, de meerderjarige dochter van Theodoor, die sedert juli 1862 te Leuven in dienst was bij de Familie VANDERTAELN, zou er in afwachting blijven.
- 3° Jozef, de 17 jarige zoon van Theodoor bleef bij zijn vader, om op het erf te helpen.
- 4° Hubert, de 15 jarige zoon, zou naar Brussel vertrekken, om er het beroep van zadel- en gareelmaker te leren.
- 5° Eduard, de 11 jarige zoon, ging naar oom Eduard VAN NERUM (x Marie GEENS)
- 6° Anastasia, de 5 jarige dochter, evenals de tweeling Emilie en Cath. Barbe, 22 maanden oud, werden door hun tante en voogd Elisabeth DEWELDE (x I. P. NADOELS) op eigen aanvraag opgenomen.

En eindelijk bevatte het deel der kinderen van Josephina DEWELDE (eerste vrouw van Theodoor VAN NERUM) 1 Ha 10 a 91 ca te weten : 18 a 55 ca op Overlaarbosch, 29 a 79 ca aan de Reugelstraat, 28 a 97 ca aan de Dievestraat, 24 a 82 ca op de Bley en 8 a 78 ca in 't Kerkveld.

Het pachthof te Klein Overlaar werd niet tot de deling betrokken. De deelgenoten mochten er volgens onderlinge overeenkomst over beschikken. En het was volgens deze overeenkomst dat Theodoor VAN NERUM en Theresia DEWELDE er bleven wonen.

Op diezelfde dag werd door dezelfde notaris een akte van verhuring van gronden opgesteld. (Familiearchief inv. n° 275) waaruit vernomen wordt dat de We DEWELDE volgende gronden verhuurde :

- aan haar schoonzoon Theodoor VAN NERUM, 3 percelen, groot 1 Ha 38 a 87 ca gelegen te Oorbeek en op 't Kerkveld, voor de jaarlijkse som van 263,5 Fr.
- aan haar zoon Hubert DEWELDE, 3 percelen, groot 71 a 58 ca te Oorbeek aan 't Kasteel en de Dievedelle en achter het oude pachthof te Klein Overlaar, voor de som van 136,- Fr.
- aan haar schoonzoon Petrus Jozef NADOELS, eveneens 3 percelen, groot 75 a 94 ca, aan de Uilenvlucht, de Kareelkuil en te Hoxem, voor 142,5 Fr.

Enkele maanden later, op 6.2.1862 werd door Not. CRAMPEN, een gedeelte van de inboedel van We DEWELDE verkocht, nadat zij haar meubelen en stukken van waarde onder haar kinderen had verdeeld. De verkoop ging door op de hoeve te Klein Overlaar en bracht in totaal 738,20 Fr op. (Familiearchief inv. Nr 276).

Hiervan had Theodoor VAN NERUM voor de som van 108,60 Fr. gekocht, waaronder keukenmateriaal, landbouwtuig, koperen ketels en tinnen schotels, hooi en mest. Na deze verkoop verliet de 80 jarige We DEWELDE het erf te Klein Overlaar en ging bij haar dochter Elisabeth (x J. P. NADOELS) op de Oude Weg nr 5 wonen.

15. De dood van Theresia DEWELDE

In 1862 na 2 jaar huwelijk, verloor Theodoor zijn tweede vrouw. Zij was amper 38 j. oud, toen ze te Hoegaarden op 18 Nov 1862 overleed (akte nr 64). Haar dood werd op het gemeentehuis gemeld door :

- Eduard VAN NERUM (haar schoonbroeder)
- Philippe PARDON, 43 j. kleermaker en gebuur.

Dit was een nieuwe en harde slag voor Theodoor, die nu met 6 minderjarige kinderen achterbleef, over wiens lot onmiddellijk diende beslist. In afwachting dat de familieraad officieel voor de Vrederechter zou bijeenkomen richtte Theodoor zich tot de gilderaad, terwijl zijn kinderen ondertussen in de families VAN NERUM en DEWELDE werden uitbested.

De gilderaad bestond destijds uit Deken Joannes II, Onder-Deken en mombaarvader Pastoor Charles VAN NERUM uit Gottechain, griffierster Elisabeth VAN NERUM (We C. VANDERTAELEN) en de Comptorist Brouwer Charles VAN NERUM.

Deze raad kwam dadelijk samen en trof volgende beslissingen:

- 1° Theodoor VAN NERUM werd als voogd van zijn minderjarige kinderen aangesteld, terwijl Jozef Petrus NADOELS (x Elisabeth DEWELDE) als toezienende voogd zou optreden voor de kinderen geboren uit het 2e huwelijk van Theodoor met Theresia DEWELDE.
Deze beslissing werd later op 30.12.1863 bevestigd te Tienen voor de Vrederechter.
- 2° Philomena, de meerderjarige dochter van Theodoor, die sedert juli 1862 te Leuven in dienst was bij de Familie VANDERTAELEN, zou er in afwachting blijven.
- 3° Jozef, de 17 jarige zoon van Theodoor bleef bij zijn vader, om op het erf te helpen.
- 4° Hubert, de 15 jarige zoon, zou naar Brussel vertrekken, om er het beroep van zadel- en gareelmaker te leren.
- 5° Eduard, de 11 jarige zoon, ging naar oom Eduard VAN NERUM (x Marie GEENS)
- 6° Anastasia, de 5 jarige dochter, evenals de tweeling Emilie en Cath. Barbe, 22 maanden oud, werden door hun tante en voogd Elisabeth DEWELDE (x J. P. NADOELS) op eigen aanvraag opgenomen.

16. De wanhoop nabij.

En alsof al deze zware tegenslagen nog niet voldoende waren, overleed in Jan 1863 zijn zoonje Eduard en in Dec van hetzelfde jaar zijn dochtertje Cath. Barbe. Ondermijnd door een onbeschrijfelijk verdriet, was Theodoor VAN NERUM, vanaf dat ogenblik een gebroken man. Hij had niet alleen zijn twee vrouwen jong verloren, maar ook vier van zijn negen kinderen.

Peck werd verbitterd op alles en op iedereen, het leven had voor hem geen zin meer, alleen zijn geloof belette hem tot wanhoopsdaden over te gaan. Doch hij moest zich verder door het leven slaan, maar begaf zich ongelukkiglijk aan de drank, om zijn verdriet te stillen. En deze toestand verergerde met de dag en bleef voortduren. Hij verwaarloosde het landbouwbedrijf, zijn velden stonden kaal, terwijl "Peck" de ganse dag in de herbergen vertoefde.

Dit alles had nadelige gevolgen op de goede verstandhouding met zijn kinderen en inzonderlijk met zijn oudste zoon Jozef, met wie hij vaak in botsing kwam. Samen met de toeziaende voogd Jozef Petrus NADOELS werd op middelen bedacht, om hun vader van zijn kwaal te genezen.

In Jan 1866 werd Philomena uit Leuven teruggeroepen, om bij haar vader te komen wonen. Er trad echter geen verbetering in, want Peck was aan de drank verslaafd en verbraste meer en meer geld. Zijn kinderen zagen het erfdeel van hun moeder slinken en besloten krachtadig op te treden, om hun rechten te redden.

In Sep 1867 werd de toestand ondraaglijk. Philomena was in het huwelijk getreden met de landbouwer Jan Baptist ROTTIE uit Goedsenhoven en verliet het huis. Jozef vestigde zich bij zijn oom en tante J. P. NADOELS x Elisabeth DEWELDE ; waar in 1865 de We DEWELDE was overleden, zodat Theodoor alleen bleef.

Het was rond dat tijdstip dat Peck het pachthof te Klein Overlaar verliet en zich in de Beekstraat nr. 56 op een klein erf vestigde. Hij zegde het landbouwbedrijf nochtans zo goed als vaarwel, om voerman te worden van de pas aangelegde spoorweg te Hoegaarden.

17. Voor de Rechtbank.

De kinderen hadden medelijden met hun vader, maar zij dienden hem door een krachtig optreden tot bezinning te brengen, teneinde hun rechten te redden en hun vader te genezen. Philomena en Jozef VAN NERUM, zijn twee meerderjarige kinderen, hadden klacht ingediend tegen hun vader, om tot de deling en regeling der erfenisrechten te doen overgaan, waarvan Theodoor nooit inventaris had laten opstellen.

Op 17 Okt 1867 werd "Peck" officieel door de huissier PHILIPPET gedagvaard, om te Leuven voor de Rechtbank van Eerste Aanleg te verschijnen op datum van 26 Okt 1867. Maar hij sloeg deze dagvaardiging in de wind en zond zelfs geen verdediger.

De aanklagers die optraden in hun naam en in deze van hun minderjarige broeder en zusters, waren vertegenwoordigd door de gezworene MICHIELS uit Leuven, terwijl Adv. TORSIN hun zaak verdedigde.

Op advies van Dhr. BECKERS, Substituut van de Procureur des Konings, werd Theodoor VAN NERUM in gebreke bevonden, geen inventaris te hebben doen opmaken van onderstaande erfenisrechten en hierdoor inbreuk te hebben gepeegd op de wetten. Hij werd dan ook veroordeeld om tot de onmiddellijke vaststelling en deling te doen overgaan van volgende erfenisrechten ten voordele van zijn kinderen:

- 1° de gemeenschap die bestaan heeft tussen hem en zijn twee vrouwen Josephina DEWELDE (+ 1855) en Theresia DEWELDE (+ 1862);
- 2° de successie van zijn twee echtgenoten, voortkomend uit het nalatenschap van hun vader Jacobus DEWELDE (+ 1856), vastgesteld volgens akte van 10. 8. 1861 voor Not. CRAMPEN uit Tienen.
- 3° de successies der overleden kinderen van Theodoor, met name Felicien (+ 1859), Eduard (+ 1863) en Cath. Barbe (+ 1863).
- 4° de verdeling onder de 3 overblijvende kinderen van Theodoor uit zijn eerste huwelijk, van een land, groot 69 a 60 ca, gelegen op het Kerkveld te Overlaar en afkomstig uit het nalatenschap van hun grootmoeder Joanna FILLET (+ 1865), vastgesteld volgens akte van 1. 12. 1866 voor Not. CRAMPEN.

5° Tot deze deling behoorden ook alle winsten, door Theodoor VAN NERUM bekomen, op bovenvermelde erfenisgronden en dit sedert de dood van zijn twee echtgenoten. Bovendien verloor hij, wegens verzuim van opstelling der inventarissen, elk vruchtgebruik van de goederen, die aan zijn minderjarige kinderen toebehoorden. (zie archief inv. nr 283).

Kopy van deze uitspraak werd op 18 Nov 1867 aan Theodoor overhandigd. Vanzelfsprekend ontstond er nu een breuk tussen "Peck" en zijn kinderen Philomena en Jozef, maar langzaam kwam hij tot bezinning, zodat er een geleidelijke verbetering intrad.

18. De uitvoering van het vonnis.

Op 12 maart 1868 werd punt 4 van het vonnis van 26.10.1867 voor Not. CRAMPEN ten uitvoer gebracht. Hierdoor bekwamen Philomena, Jozef en Hubert elk een perceel van 23 a 20 ca (zie Fam. archief inv. nr 280).

En op 26.3.1868 ging dezelfde Notaris tot de openbare verkoop der goederen over, in uitvoering der punten 2 en 3 van ~~boven~~vermeld vonnis. Deze verkoop geschiedde in " 't Nieuwhuys" bewoond door Jozef VAN NERUM (broeder van Theodoor). De akte wordt bewaard in 't Fam. Arch. inv. nr 282.

Waren tegenwoordig :

- Notaris CRAMPEN (achterklein^{kozijn} van Theodoor)
- Theodoor VAN NERUM, in zijn naam en als vader en voogd van zijn minderjarige kinderen Anastasia en Emilie.
- Jozef Petrus NADOELS, toeziende voogd van deze minderjarige kinderen geboren uit het tweede huwelijk van Theodoor met Theresia DEWELDE ;
- Philomena VAN NERUM, bijgestaan door haar man Jan Bt. ROTTIE
- Jozef VAN NERUM, meerderjarige zoon van Theodoor.
- Hubert VAN NERUM, minderjarige zoon van Theodoor uit zijn eerste huwelijk met Josephina DEWELDE, doch. ontvoegd op 7.1. 1868 en bijgestaan door zijn oom en curator Jozef VAN NERUM, die tot deze hoedanigheid werd benoemd op 12.3.1868.
- de getuigen Jozef EVRARD en Servaas SWEERTS (onderscheidenlijk kozijn en achterkleinkozijn van Theodoor).
- Pastoor Charles VAN NERUM uit Gottechain (kozijn van Theodoor en mombaarvader der Gulden Lelie).

Alles wijst er op dat deze zaak in familie afgehandeld werd, terwijl de tegenwoordigheid van Theodoor het bewijs was van een ingetreden verbetering.

De kopen 1 tot 4 behoorden toe aan Theresia DEWELDE, tweede vrouw van Theodoor VAN NERUM en waren bestemd voor haar kinderen Anastasia, Emilie en Cath. Barbe, elk voor 1/3. Gezien Cath Barbe overleden was werd haar deel volgens de erfeniswetten verdeeld onder haar vader, en haar broeders en zusters uit de twee huwelijken.

De kopen 5 tot 9 behoorden aan de kinderen van Josephina DEWELDE, eerste vrouw van Theodoor, namelijk Philomena, Jozef, Hubert, Eduard en Felicien, elk voor 1/5. De delen van de overledene zonen Eduard en Felicien, werden door dezelfde wetten en op dezelfde wijze verdeeld als hierboven.

De verkoop van al deze delen werd op 2.4.1868 tijdens een tweede zitting uiteindelijk toegewezen aan de meest biedenden en namelijk als volgt :

- Koop 1 : 42 a 37 ca op het Zwirgberd, gekocht door Jozef VAN NERUM (broeder van Theodoor) voor 2.460,- Fr.
- Koop 2 : 28 a 86 ca te Houtem, gekocht door J. P. NADOELS voor 2.000,- Fr.
- Koop 3 : 18 a 70 ca te Overlaarbosch, door dezelfde voor 1.300,- Fr.
- Koop 4 : 19 a 36 ca op de Vloetgracht door Hubert VAN NERUM voor 1.640,- Fr nadat Franciscus SWEERTS uit Overlaar 1.500,- Fr had geboden.
- Koop 5 : 18 a 55 ca te Overlaarbosch door Hubert VAN NERUM voor 1.020,- Fr. nadat Bernard ROTTIE 1.000,- Fr had geboden.

- Koop 6: 29 a aan de keugelstraat, door Jozef VAN NERUM (zoon van Theodoor) voor 1.900,- Fr.
 Koop 7: 28 a 77 ca in de Dievestraat, door Jan Julien NIJS uit Houtem voor 1.700,- Fr.
 Koop 8: 24 a 82 ca in de Bley, door Franciscus FOURIE voor 2.200,- Fr.
 Koop 9: 8 a 78 ca op het Kentveld, door J. P. NADCELS voor 600,- Fr.

19. De verzoening :

Na de verkoop en wanneer alle vreemde mensen weg waren, riep Pastoor Charles VAN NERUM in 't Nieuwhuys Theodoor en zijn kinderen bijeen. Uit het overleveringsverhaal van Hubert VAN NERUM (zoon van Theodoor), weten we dat de moombaarvader der gilde er een lange toespraak heeft gehouden en er in geslaagd is de verzoening te bewerken.

Dit blijkt uit verschillende feiten :

- 1° op 29.6.1868 werden voor Not. CRAMPEN, veldvruchten verkocht op aanvraag van Theodoor en zijn kinderen, hetgeen in de laatste verordening voorkomt (fam. arch. inv. nr 281).
- 2° op 25.1.1869 werd door dezelfde Notaris, de afscheiding der delen uit de openbare verkoop van 26 maart en 2 april 1868 opgemaakt. Met inbegrip van Theodoor verklaarden alle belanghebbenden alles goed ontvangen te hebben en tevreden te zijn (fam. arch. inv. nr 282).
- 3° Rond 1870 kwam Anastasia terug bij haar vader in de Beekstraat wonen en hield zich met het huishouden bezig, ondanks haar jeugdige ouderdom van 13 j.
- 4° Jozef VAN NERUM, die bij zijn oom en tante NADCELS x DEWELDE bleef wonen, bewerkte opnieuw de velden van zijn vader, terwijl Theodoor verder het vervoer voor de spoorwegen bleef verzekeren.
- 5° En ten slotte rond 1872 kwam Hubert, die te Gilly zijn laatste stage zadel- en gareelmaker had beëindigd naar Hoegaarden terug, om dit beroep in het huis van zijn vader uit te oefenen en tevens mee te werken op het veld.

Hieruit mag besloten worden, dat Theodoor zijn inzinking die meer dan 5 j. had geduurd, te boven was gekomen. Hij werd opnieuw door zijn kinderen omringd en voelde zich terug de man van vroeger. Pastoor Charles VAN NERUM, die in deze verzoening de grootste rol had gespeeld, bleef in de vertakking van Theodoor en door zijn nakomelingen zeer geliefd en werd beschouwd als de man die voor de familie veel goed heeft gedaan.

20. " 't Cleyn Paradis".

Rond 1872 was "Peck" er weer volledig bovenop. Hij had de zware beproevingen der laatste jaren overwonnen. Zijn velden stonden opnieuw groen en brachten goede vruchten op. In de stallen op het kleine erf in de Beekstraat, stonden gezonde dieren en de muren waren terug wit gekalkt. Theodoor liep niet langer meer gebukt, onder de drukkende gemoedstemming en de invloeden der voorbije jaren, waardoor zijn leven vergald werd. Hij had de raadgevingen van Pastoor VAN NERUM opgevolgd en was opnieuw een gelukkig man geworden.

Fier keek hij neer op zijn twee krachtige zonen, Jozef en Hubert, die hem eens zouden opvolgen en zijn stamvertakking voortzetten. De oude familiekluis, hem zo vaak door zijn moeder verteld, had weer de bovenhand genomen. De oude geslachtsfierheid weerspiegelde zich andermaal in zijn stoer en opgewekt karakter. En opnieuw richtte hij zijn blikken naar het dorp, op wiens geschiedenis hij zijn stempel wilde drukken en waar het bewind steeds in handen lag van zijn tegenstrevers.

"Peck" had na al die droevige gebeurtenissen de dispensatiezaak van zijn tweede huwelijk nog niet vergeten. Nu kondigde het ogenblik zich voor hem gunstig aan om zich te wreken en aan zijn tegenstrevers zware klappen toe te brengen. Hij had gezworen PUTZEYS te ontronen.

Rond dat tijdstip heersten er te Hoegaarden immers de grootste onenigheden, inzake de scheuring bij de Muziekharmonie. Katholieken en liberalen wilden haar elk langs hun kant krijgen. Maar het politiek geploeter werkte zo nadelig in op de maatschappij, tot wanneer ruzie in haar rangen was ontstaan en aanleiding had gegeven tot de scheuring, namelijk tot het ontstaan van een katholieke en liberale fraktie in de schoot der harmonie.

Beroofd van hun vroeger lokaal in " 't Cleyn Paradis", moesten de katholieke harmonieleden noodgedwongen in het gemeentehuis vergaderen waar Burgemeester PUTZEYS de scepter zwaaide, zodat de liberale fractie hierdoor een overwinning op haar tegenstrevers had behaald (lees hieromtrent de voorgaande gebeurtenissen op blz 442 tot 446).

Maar in de zomer 1872 trad een nieuw personage op de voorgrond. Het was Theodoor VAN NERUM, die het ogenblik gekomen achtte, om een einde te stellen aan de politieke grootspraak van Burgemeester PUTZEYS.

Op 4 Sep 1872 werd 't Cleyn Paradis door zijn eigenaar Hubert COLLART verkocht. Liberalen en katholieken wilden dit oude huis met naam en faam, waartoe een bloeiende herberg en een ruime zaal behoorden in hun bezit krijgen. Allerlei sommen werden geboden, maar het was uiteindelijk Theodoor VAN NERUM, bijgenaamd "Peck" die het eigendom bekam.

Dit betekende een grote nederlaag voor de liberalen, want dadelijk stelde "Peck", het lokaal en de zaal terug in 't bezit van de katholieke harmoniefractie, waardoor zij opnieuw in de mogelijkheid werden gesteld, hun vroegere bedrijvigheid te hernemen. Vanaf Dec 1872 vergaderde de meerderheid der harmonie terug in 't Cleyn Paradis, terwijl de anderen op het gemeentehuis bleven; zodat er vanaf dat ogenblik sprake was van twee muziekverenigingen, de liberale en de katholieke.

Maar welke was nu de echte, wie had recht op de oorspronkelijke naam, het vaandel, de statuten, de instrumenten en de toelagen. Hierover werd op 10 Feb 1873 in de gemeenteraad gestemd. De mannen uit 't Cleyn Paradis behaalden de overwinning met 6 tegen 4 stemmen, hetgeen een nieuwe nederlaag betekende voor de liberalen.

Zegevierend trokken de overwinnaars met hun vlag op kop en gevolgd door Theodoor VAN NERUM, door het dorp, om hun zegepraal te vieren bij "Peck" in 't Cleyn Paradis, hun enig en wettig lokaal. Doch PUTZEYS gaf zich niet gewonnen. In Sep 1873 bij de Kermis van Hoegaarden, had de Burgemeester elke toelage afgesneden, zodat de harmonie die ondertussen tot fanfare was omgevormd, wegens onvoldoende van instrumenten, geen bal kon houden in haar lokaal.

Het volgende jaar stelden beide partijen hun eigen kermisprogramma op. De katholieken speelden in 't Cleyn Paradis, terwijl de liberalen, die te Hoegaarden zonder muziekvereniging waren, ingevolge de beslissing van 10 Feb 1873, de harmonie uit Geldenaken hadden uitgenodigd. Uitdagend verschenen zij aan 't Nieuwhuys, destijds gehouden door Jozef VAN NERUM (broeder van Theodoor), maar deze verbod hen de toegang, waardoor grote agitatie ontstond.

Daarop trokken zij naar 't Cleyn Paradis, waar "Peck" en zijn mannen vertoefden en beide partijen zelfs handgemeen werden. Er werd zodanig gevochten, dat verscheidene instrumenten van de harmonie uit Geldenaken, vernield werden en de walen en de liberalen op de vlucht gedreven.

In 1875 richtten de aanhangers van 't Cleyn Paradis, onder Voorzitterschap van de Graaf van Meldert, een katholieke kring op, om de meerderheid te behalen bij de gemeenteverkiezingen. Meetings grepen plaats in 't Cleyn Paradis en in 't nieuwhuys. Peck was een der grootste aanhangers van deze partij, die bij de volgende verkiezingen van 26 Okt 1875, de meerderheid behaalde met 23 stemmen.

Deze nieuwe overwinning op de liberalen, werd de ganse nacht gevierd, terwijl een fakkeltocht door het dorp trok en de huizen der liberalen uitgegouwd werden. Aan de woonst van de Burgemeester werd de dodenmars gespeeld en spotliederen gezongen. En overal stond "Peck" op kop, die er genot in vond zijn tegenstrevers te treffen.

Hij was in elk geval de man, die door de aankoop van het Cleyn Paradis redding had gebracht voor de katholieke harmonieleden. Maar als deze laatsten hem hiervoor dankbaar waren, dan zou hij zich ook vele vijanden hebben gemaakt bij de oppositieleden. Zo gaat het nu eenmaal als men zich in de politiek mengt.

Later keerden zelfs de katholieken zich tegen hem, omdat hij zich op aandringen van zijn kozijn Dr. Jean Bapt. Van Nerum, met zijn vijand Burg. Alex Putzeys verzoende. Vanaf dat ogenblik had hij begrepen dat "ondank 's werelds looh is, en wierp zowel katholieken als liberalen buiten.

Uit zijn eerste huwelijk hield hij slechts twee kinderen over :

- Philomena, die sedert 1867 gehuwd was en te Goedsenhoven woonde ;
- Hubert, die sedert 1872 uit Gilly was weergekeerd en bij zijn vader in de Beekstraat, het beroep van zadel- en garelmaker uitoefende, terwijl hij ook op het land hielp.
- Uit zijn tweede huwelijk waren eveneens twee kinderen overgebleven :
 - Anastasia, die 17 j. was geworden en bij haar vader het huishouden deed.
 - Emilie, 13 j., die het lievelingskind was van haar toeziande voogd Jozef Petrus NADOELS en steeds op de Oude weg te Klein Overlaar woonde.

In 1877 trad Hubert in het huwelijk met zijn kleinnicht Julie VAN NERUM (dochter van Livinus en Monique CIPERS) en bleef bij zijn vader in de Beekstraat wonen. Rond hetzelfde tijdstip was de huurder uit 't Cleyn Paradis vertrokken, zodat het lokaal van de katholieke kring zonder uitbater was. Op toestemming van haar vader, ging Anastasia zich in 't Cleyn Paradis vestigen. Wegens het verlies van haar moeder had zij reeds vroeg in 't leven haar plan leren trekken, zodat zij er niet voor terugschrikte, om op 20 jarige ouderdom alleen haar man te staan in dit grote huis, waar ook vaak haar tante Sylvie VAN NERUM vertoefde.

In 1880 begon "Peck" ziek te worden en wenste door zijneigen dochter verzorgd te worden, zodat hij bij Anastasia ging inwonen, terwijl Hubert en Julie in de Beekstraat bleven. Theodoor VAN NERUM stierf in 't Cleyn Paradis op 14 april 1881 te 13 uur in de ouderdom van 64 j. (akte nr 22). Zijn overlijden werd gemeld door :

- François VAN HAGENDOREN, 34 j. gemeentesekretaris
- Pierre Joseph BERTRAND, 69 j., veldwachter.

Zijn laatste woorden hielden het leed in dat hij gekend heeft en luidden als volgt :

"Mijn leven is droevig geweest, maar altijd heb ik op God betrouwd. Aan mijn kinderen heb ik gegeven wat zij verlangden, dat zij mij het verdriet vergeven dat ik hun heb aangedaan en elkaar in het leven steeds moge helpen en hun vader nooit vergeten".

Theodoor VAN NERUM werd begraven op 17 april 1881 en door de katholieke harmonieleden naar zijn laatste rustplaats vergezeld. Het was een man, die door de tegenslagen in het leven uitwendig verhard, maar inwendig goed was.

Theodoor VAN NERUM

Josephina DEWELDE

Theresia DEWELDE

ART. 279 : Stb V/23 : HORTENSIA VAN NERUM

1. Geboorte :

Hortensia VAN NERUM werd geboren te Hoegaarden op 13 oktober 1819 te 11,30 uur (akte nr 58) als derde kind van François VAN NERUM (34 1/2 j. oud) en Catharina AERTS (32 j.). Haar doopgetuigen waren :

- Joannes Baptist VAN NERUM (haar oom)
- Maria Francisca AERTS (haar tante)

2. Haar leven :

Haar leven is schier onopgemerkt voorbijgegaan. Zij werkte op het ouderlijk erf in de Nieuwstraat en bleef na de dood van haar vader, bij haar moeder en zusters in de ^{Elle} Pastorijstraat ^{te Nerum} over het "Gleyne ~~Paradijs~~" wonen.

Op 23.1.1860 vertrok zij naar Molenbeek, waar ze als meid van de Pastoor ingeschreven stond. Maar enkele tijd later werd zij ziek en keerde naar Hoegaarden weer.

3. Haar overlijden :

Hortensia VAN NERUM stierf te Hoegaarden in de Pastorijstraat op 1 juli 1862 te 13 uur, in de ouderdom van 43 jaar (akte nr 38).

Haar overlijden werd aangegeven door :

- François LODEWIJCKX, gemeentesekretaris
- Jean Bapt. SAELMAECKERS, 40 j., gebuur.

- Zij werd ten grave gedragen op 3 juli.

ART. 280 : Stb. V/24 : JOZEF VAN NERUM X BARBE PUTZEYS XX JULIE MINSART.

1. Geboorste :

Jozef VAN NERUM zag het levenslicht te Hoegaarden op 4 Nbv 1821 te 8 uur 's avonds, op het pachthof van zijn ouders in de Nieuwstraat (akte nr 83). Hij was het 4e kind en de 2de zoon van Francis VAN NERUM (36 1/2 j. oud) en Catharina AERTS, alias vanBILlichout (34 j.)

Diezelfde dag nog werd hij boven de doopvont gehouden door :

- Jozef PHILIPS
- Barbara VAN NERUM (x Jean Henri DEWaelheyns), zijn tante uit het nieuwhuys.

2. Zijn jongmansjaren :

In 1839 toen Francis VAN NERUM stierf, bleef zijn weduwe met 2 meerderjarige en 6 minderjarige kinderen over, waaronder Jozef die slechts 17 j. oud was.

De bijeengeroepen familieraad bepaalde het voogdijschap als volgt :

tot wettige voogd Jean Bapt. VAN AUTGAERDEN (oom), in 1840 opgevolgd door Petrus EVRARD (oom), en tot toeziende voogd Constant VANDERTAELN (kleinkozijn).

Dan werd over het lot der kinderen beslist. De meerderjarige zoon Theodoor zou zijn jongere broeders Jozef, August en Ludovicus in het landbouwersberoep opleiden, terwijl Eduard zijn studies mocht voortzetten en de dochters bij hun moeder zouden blijven.

Alles liep naar wens. In 1842 trad Theodoor in het huwelijk en Jozef nam na zijn militieverplichtingen de leiding van het pachthof op zich. Maar in 1850 wanneer Ludovicus op zijn beurt trouwde bleven Jozef en zijn jongere broeder August alleen over om het landbouwbedrijf voort te zetten. Toen braken onenigheden uit, door het feit dat August niet langer onder het gezag van Jozef wilde staan.

Om elke twist te vermijden verkocht hun moeder het pachthof in de Nieuwstraat en schonk aan elk kind zijn deel. Op 4 juli 1851 vertrokken Jozef en August naar Brussel, want de meningsverschillen waren ondertussen bijgelegd. August wierf zich aan bij een Verzekeringsmaatschappij, terwijl nopens Jozef's verblijf in de hoofdstad niets met zekerheid is gekend.

Op 6 Okt 1852 liet hij zijn woonplaats officieel en definitief naar de Kaasmarkt n° 11 overbrengen. Volgens niet bevestigde bron zou hij er in het hotelbedrijf hebben gewerkt, waar hij Hector DEFOOR uit Geldenaken leerde kennen die later Bey van Egypte werd (zie art. 261). Deze laatste zou hem voorstellen hebben gedaan, om samen naar Parijs te vertrekken, maar Jozef VAN NERUM verkoos zijn geboortestreek en keerde op 8 mei 1855 naar Hoegaarden weer (zie blz. 366/367).

3. Zijn eerste huwelijk.

Het nieuwhuys dat tot 1832 bewoond was geworden door het gezin Henri Dewaelheyns x Barbara VAN NERUM, die er de Revolutietijd hadden doorgemaakt, was overgegaan op de nieuwe eigenaar Jean Philippe PUTZEYS x Elisabeth VAN DEN BEMPT, die er zich als pachters vestigden en tevens de herberg openhielden. Zij stierven onderscheidenlijk in Mei 1853 en in Mei 1855. Hun 51 jarige dochter Barbe PUTZEYS bleef alleen in 't nieuwhuys wonen en zocht een man om het pachthof voort te zetten.

Jozef VAN NERUM die toen 34 j. oud was bood zich aan, maar stelde als voorwaarde dat Barbe met hem in het huwelijk zou treden. Barbe aanvaardde en op 24 Okt 1855 werd hun huwelijk te Hoegaarden ingezegend (akte nr 17) nadat zij op 22 Okt voor Not Alex PUTZEYS hun huwelijkskontraakt hadden ondertekend.

Hun getuigen waren:

- Theodoor VAN NERUM, zijn broeder
- Ludovicus VAN NERUM, zijn broeder
- Philippe VAN ONGELEGEN, 26 j., beestenkoopman te Hoegaarden, haar neef
- Bernard DUPONT, 22 j., landbouwer te Zittert-Lummen, haar neef.

Het Echtpaar VAN NERUM x PUTZEYS bekam het vruchtgebruik van 't nieuwhuys, zodat er na een 20 tal jaren onderbreking, opnieuw een nakomeling in het oude erfgoed van de familie VAN NERUM woonde.

Jozef oefende er het beroep van landbouwer uit, terwijl zijn vrouw de herberg openhield, waar op-nieuw het bier uit de brouwerij VAN NERUM in grote hoeveelheid werd opgediend.

4. Barbe PUTZEYS en haar afstamming

Cath. Barbe PUTZEYS werd geboren te Hoegaarden op 8 Okt 1804, als dochter van Jean Philippe PUTZEYS en Maria Elisabeth VANDEN BEMPT. Haar doopgetuigen waren :

- Trudo PUTZEYS (grootvader of oom).
- Cath. Barbe VANDEN BEMPT (verm. tante)

Zij stamde uit een St Truidense familie, waarvan een tak zich in de 18e eeuw te Hoegaarden vestigde en er naam verwierf. Een andere vertakking week uit naar Luik, waar de nakomelingen eveneens in hoog aanzien stonden.

In zijn "Armorial. Gen. -Tome V - Pl. CVIII" geeft Rietstap voor de familie PUTZEYS uit het land van Luik, een wapen aan "gevierendeeld : 1 van zilver met leeuw van keel, 2 en 3 van goud met keper van azuur, en 4 van zilver met gekant kruis van sabel."

Dit blazoën werd eveneens gevoerd door de Hoegaardse tak en kon bevestigd worden door de afbeelding van een grafsteen, weergevonden in de Memorieschriften VAN NERUM (zie Intermédiaire n° 98 blz 92).

De oudst bekende stamvader van het geslacht PUTZEYS was :

I. Franciscus PUTZEYS :

° 1630 + 1689 - Lakenhandelaar te St Truiden. Hij was x 1658 met Petronella VANDERBOEN-TEN (° 1630 + 1690) die hem 7 kinderen schonk :

- Nicolaes	° 1658 + 1661
- Joannes Petrus	° 1659
- Franciscus	° 1660
- Hendrik	(volgt onder II)
- Marie Anne	° 1664
- Joannes Franciscus	° 1666
- Nicolaes	° 1667

II. Hendrik PUTZEYS :

° 1662 + 1723. Hij was Amman te St Truiden en x 1682 met Julienne HEUSDENS (° 1660 + 1719). Uit hun verbintenis werden eveneens 7 kinderen geboren :

- Joannes Franciscus	° 1683 + 1684
- Joannes Herman	° 1685 + 1685
- Franciscus	° 1687
- Hendrik Regnier	° 1688 + 1768 x 1738 met Marie Barbe CONINX (° 1710 + 1795).
- Zij vestigden zich te Luik waar Hendrik Regnier rechter was en waar zij de stichters werden van de Luikse tak van het geslacht PUTZEYS.
- Joannes Philippus	(volgt onder III)
- Maria Theresia	° 1693
- Maria Juliana	° 1699

III. Joannes Philippus PUTZEYS :

° 1691 + 1760. Hij trad in 1729 in het huwelijk met Anne Barbe DOTHEE (° 1700 + 1760). Hij was advocaat te Luik, maar ofschoon hij er zich 9 jaar voor zijn broeder Hendrik Regnier vestigde, zou hij er geen stamvertakking in 't leven roepen, want zijn 3 kinderen weken allen uit naar Hoegaarden. Deze kinderen waren :

- Louis °1732 + 1800 x 1785 met Anna Marina HUBENS uit Hoegaarden (°1740 + 1810). Hij was de laatste van de drie die Luik verliet om zich na zijn huwelijk te Hoegaarden als landbouwer te gaan vestigen. Uit hun verbintenis sproten 3 kinderen :
 - Jean Bapt °1785
 - Julienne °1787
 - Marie °1789

- Catherine °1734 + 1805 x 1760 met Dokter-Notaris Jean Bapt HUBENS uit Hoegaarden (°1736 + 1800), die in 1789 het veelbeproken rekwest had opgesteld tegen de oude Regentie (zie art 188 C) en later sekretaris werd van de revolutionaire bewindsploeg te Hoegaarden. Catherine was de eerste uit haar geslacht die zich na haar huwelijk te Rommelsom (onder Hoegaarden) vestigde en haar twee broeders naar de rijke "Vrijheid" overlokte.

- Trudo Balthazar (volgt onder IV).

IV. Trudo Balthazar PUTZEYS :

°1735 + 1816. Hij vestigde zich te Hoegaarden als geneesheer en x 1766 met Marie Cath. DEDIEST uit Zitterd-Lummen (°1744 + 1811). Het was op de grafsteen van deze vrouw dat het wapenschild "PUTZEYS" weergevonden werd. Hun huwelijk werd gezegend met 8 kinderen :

- Henri °1768 + 1840 x 1808 met Marie DEMANET uit Leuven (°1789 + 1846). Hij was Notaris te Hoegaarden. Hun huwelijk werden 5 kinderen geboren waaronder de latere burgemeester van Hoegaarden Notaris Louis Alex PUTZEYS (vader van Not. Arthur PUTZEYS en grootvader van Maria PUTZEYS die, x met Not. Leonce HEUNINCKX. Een broeder van Louis Alex PUTZEYS met name David werd wijnhandelaar te Geldenaken, terwijl een andere broeder Jean Baptiste, Notaris was te Leuven.
- Louis °1770
- Jean Bapt °1772
- Servais °1773 + 1831. Landbouwer te Hoegaarden en x 1817 met Cath. STOCKMANS (°1773 + 1845). Zij waren de grootouders van Cesar PUTZEYS, hotelier aan de statie van Hoegaarden en brevehouder van de vermaarde muntcaramellen en ook van Jozef PUTZEYS (x Lucie VAN NERUM), ingenieur-scheikundige en Directeur van de suikerfabriek van Hoegaarden.
- Jean-Philippe °1774 + 6 mei 1853. Hij x met Maria Elisabeth VANDEN BEMPT (°19.12.1765 + 7. Mei 1855). Het waren rijke pachters en woonden van rond 1832 in 't nieuw huys te Hoegaarden. Zij waren de ouders van

Cath Barbe (x Jozef VAN NERUM)

- een dochter (x Dupont)
- Petrus Jozef, landbouwer te Lummen.
- Trudo-Hubert °1776
- Catherine °1777
- Anne Marie °1778

Besluit :

Uit dit alles blijkt dat Cath. Barbe PUTZEYS de dochter was van een rijke pachter, de kleindochter van een dokter, de achterkleindochter van een advocaat, de overachterkleindochter van een Amman en de betoverachterkleindochter van een lakenhandelaar, zodat zij fier mocht gaan op haar afstamming.

5. Acht jaren rustig leven :

Van 1855 tot 1863 kende het echtpaar VAN NERUM x PUTZEYS een rustig bestaan in 't nieuw-huys.

Jozef legde zich volledig toe op het landbouwbedrijf. In de stallen stonden gezonde dieren, terwijl de velden goede vruchten voortbrachten. Uit de kadastrale Legger der grondeigenaars van Hoegaarden door Popp-1860-Art. 2281-2303 kennen wij de eigendommen, die op naam stonden van Barbe PUTZEYS. Deze gronden belast aan 89,11 Fr. waren :

- 27 a op de hoek van 't Smisvelt en de Doelstraat (Sie D296)
- 17 a 60 ca op 't Tietspedeleete Nerm (Sie E 319)
- 65 a 60 ca in de Delle (Sie I 139b)
- 46 a 20 ca te Altenaken (Sie L 188 a)

Daarbij kwam dan nog 't nieuwhuys zelf, belast aan 142,62, hetzij :

- 6 a 10 ca huis en gebouw (Sie D 281)
- 17 a 50 ca hof (Sie D 280).

Al deze eigendommen behoorden toe aan Barbe en kwamen voort uit het nalatenschap van haar ouders, zodat hieruit mag besloten worden, dat Jozef te Brussel zeker geen fortuin had gemaakt en misschien wel uit berekening met Barbe was gehuwd, die 17 jaar ouder was dan hij. Maar dit belette niet dat zij gelukkig waren en door hun naarstig werken veel geld wisten te verdienen.

Voornamelijk de herberg van 't nieuwhuys was een goede bron van inkomsten, want van oudsher was zij steeds een druk bezochte drankinstelling geweest, waar veel genot en plezier werd gemaakt. Dit vernemen wij uit een paar gebeurtenissen die in de overlevering bewaard bleven. In januari 1856 weken de eerste Hoegaardiërs naar Amerika uit. Onder hun bevonden zich H. FOYENG, J.B. SAELS, S. AUSLOOS, P. AUSLOOS, A. NIJS en J.B. TAVERNIERS. Van uit het nieuwhuys begonnen zij afscheid te vieren en bezochten alle herbergen van het dorp. Maar diezelfde dag konden zij niet vertrokken en bleven in 't nieuwhuys hun roes uitslapen.

Een paar jaren later werd er te Hoegaarden in 't nieuwhuys een wedstrijd ingericht om de meeste pinten te drinken. Het werd een toeloop van volk om de "grootste zatlap" van 't dorp te kennen. Een zekere COLLARD behaalde de overwinning maar Jozef VAN NERUM moest hem met een kruiwagen naar huis voeren.

In Nov 1860 besloot men te Hoegaarden een muziekvereniging op te richten. De stichtingsvergadering ging door in 't nieuwhuys in Feb 1861 onder leiding van Not. Alex PUTZEYS (kozijn van Barbe) en Dr. J.B. VAN NERUM (kozijn van Jozef). Daar werd de commissie samengesteld en het reglement opgemaakt, terwijl 't nieuwhuys met meerderheid van stemmen als lokaal werd verkozen. En telkens wanneer er vergaderd werd, moest Jozef snel naar de brouwerij lopen om verse vaten te bestellen, want bij deze gelegenheden werd er uitbundig gedronken (zie blz. 252).

6. De dood van Barbe PUTZEYS :

In 1863 kwam een einde aan dit rustig bestaan, want op 7 september te 1 uur in de nacht was Barbe plots kinderloos overleden in de ouderdom van 59 jaar (akte nr 56). Haar dood werd aangegeven door Eduard VAN NERUM (haar schoonbroeder) en Pierre Joseph BERTRAND, 50 j. veldwachter en geboor, terwijl de teraardebestelling plaats greep op 10 september.

Enkele maanden later werd haar nalatenschap onder de erfgenamen geregeld. Jozef VAN NERUM mocht voor het leven van het vruchtgebruik van 't nieuwhuys blijven genieten, terwijl het naakte eigendom ervan overging op haar zuster en broeder.

7. Zijn tweede huwelijk :

In 1865 ging Jozef VAN NERUM een tweede huwelijk aan met Julie MINSART uit Zitterd-Lummen. De inzegening gebeurde wellicht in haar geboortedorp. Zij werd geboren in 1822 als dochter van Charles MINSART - en Marie Rose Soile.

Hun huwelijkskontraat werd afgesloten te Tienen op 10 Feb 1865 voor Notaris CRAMPEN in 't bijzijn van de getuigen VAES en GUELINCK uit Tienen (zie Famie-archief inv. n° 277).

Door het verworven vruchtgebruik, mochten zij in 't nieuwhuys blijven wonen, waar het leven opnieuw een andere schijn kreeg, door de tegenwoordigheid van de nieuwe en vrolijke meesters;

8. De strijd tussen "Wit" en "Zwart".

Als lokaal van verschillende verenigingen, zou 't nieuwhuys vanaf 1865 rechtstreeks betrokken worden in de strijd tussen de "Witten" (Liberalen) en "Zwarten" (katholieken), die te Hoegaarden in alle hevigheid heerste en grote animatie bracht in het dorp.

Het begon met de Muziekharmonie "Les Melomanes de la Ghète", waar de Putzeysgezinden (de witten) en de Nijsgezinden (de zwarten) elkaar bekampten en als in 't werk stelden, om de harmonie langs hun kant te krijgen en er het meesterschap over te bekomen, teneinde haar tot een politiek instrument om te vormen.

En in deze onderlinge strijd die in alle bijzonderheden beschreven werd op blz. 442 tot 446, stond Jozef VAN NERUM langs de zijde van NIJS. Hij had aan de harmonie het nieuwhuys verboden, omdat de vereniging een liberale strekking begon aan te nemen. Vanaf dat ogenblik kreeg 't nieuwhuys de naam van "Zwart kot" en om de "Witten" nog meer op te hitsen, hing Jozef VAN NERUM er een zwarte vlag uit.

£ £ £ £ £ £

Rond dezelfde tijdstip, namelijk in februari 1865 werd te Hoegaarden overgegaan tot de oprichting van een suikerfabriek in de voormalige Fabriekstraat. De stichters waren Joseph Libert DUMONT, Louis Alex PUTZEYS en Roch Apollinaire VAN GOIDSENHOVEN, die allen tot de Liberale partij behoorden.

Hévig protest rees op vanwege de meerderheid der brouwers en stokers uit de streek, die hierdoor hun winstgevende zaak bedreigd voelden.

Onder de leiding van Meester-Brouwer Charles VAN NERUM kwamen zij samen in 't nieuwhuys, om een verweenschrift op te stellen. Maar in feite hadden de "Zwarten" dit protest op sluwe wijze uitgelokt om zich op PUTZEYS te wreken, maar dadelijk maakten de stichters van de suikerfabriek een tegenrapport op, waarin elk konkurentiegevaar tegenover de brouwers en stokers ten juisten titel weerlegd werd.

Hierdoor kreeg het geschil vrij snel een minzame oplossing, maar andermaal werd 't nieuwhuys rechtstreeks in deze dorpsaangelegenheid betrokken en aangewezen als een oord van samenzwering.

Een derde voorval speeld zich af in Augustus 1870, tijdens de Frans-Duitse oorlog, toen het 3e Regt. Jagers te voet door Hoegaarden trok en van 8 tot 16 Aug bij de burgers ingekwartierd werd.

De toenmalige burgemeester Louis Alex PUTZEYS, vergezeld van zijn politieke vrienden, nodigden de officieren op het gemeentehuis uit, waar de beste wijnen aangeboden werden:

Op deze "receptior à la française" was geen enkel katholiek gemeenteraadslid uitgenodigd, terwijl onderofficieren en soldaten geweigerd werden.

Daarop besloten de katholieke raadsleden om de troepen in 't nieuwhuys uit te nodigen, waar menig biervat gratis ter beschikking werd gesteld (1).

Gedurende hun gans verblijf te Hoegaarden werd in 't nieuwhuys zulk groot verteer gemaakt, dat dadelijks de bierkarren aan de deur stonden.

De manschappen verkeerden in een zodanige dronken toestand dat hun officieren hen 't nieuwhuys verboden. Dit leidde bijna tot muiterij tijdens dewelke de soldaten volgend schimplied zongen, hun wellicht door de vrienden van 't nieuwhuys ingeblazen:

"Leve het dorp van 't bier
er is hier veel plezier
waar de Jagers te voet
bezielde met vuur en moed
geven hun ganse pree
aan 't nieuwhuys hun "staminee"
drinkend bier en geen wijn
krijgen zij Putzeys klein"

(1) tussen deze troepen bevond zich soldat Jacobus VANDENBUSSCHE uit Jabbeke bijgenaamd "Soldat" die te Hoegaarden achterbleef en er nog hetzelfde jaar trouwde met Jozefien ANDRIES. Zij werden de grootouders van Yvonne Schoofs (x Marcel VAN NERUM)

Het bevel tot oprukken kwam op 16 augustus en wanneer het regiment met zijn officieren voorop, door PUTZEYS uitgeleid, voorbij 't nieuwhuys trok, weerklonk andermaal het lied tot verbetering van de "bouwmeester" (2).

De ontstane ruzie in de schoot van de muziekharmonie bleef steeds voortduren en nam zodanig in hevigheid toe, dat het in Feb 1873 tot een volledige breuk kwam.

Tijdens een gemeenteraadszitting werd de "zwarte" harmoniefractie die in 't Cleyn Paradijs vergaderde, met 6 tegen 4 stemmen, tot de echte en officiële muziekmaatschappij uitgeroepen ten nadele van de "witte" fractie die in de minderheid verkeerde en op 't gemeentehuis was gebleven.

En opnieuw stelde Jozef VAN NERUM 't nieuwhuys open voor de katholieke harmonieleden, die er andermaal hun vergaderingen hielden. In Sep 1873 mislukte de kermis van Hoegaarden, omdat Burgemeester PUTZEYS alle toelagen had afgesneden, waardoor de muziekvereniging geen bal kon geven. Dit lokte grote onenigheden uit in 't dorp, waar beide partijen zelfs handgemeen geraakten, en tijdens dewelke de ruiten van 't nieuwhuys uitgeworpen werden.

Het volgend jaar in Sep stelden beide partijen hun eigen kermisprogramma op, om elkaars plannen te dwarsbomen.

De "witten" onder Not PUTZEYS, Dr GODTS en Dr J.B. VAN NERUM (kozijn van Jozef) hadden de harmonie van Geldenaken uitgenodigd, die regelrecht en uitdagend naar 't nieuwhuys kwam. Maar Jozef VAN NERUM verbood hun de toegang, waardoor grote agitatie ontstond. Daarop trokken zij naar 't Cleyn Paradijs, waar de mannen van Theodoor VAN NERUM (broeder van Jozef) vertoeften. Daar werden de Walen verdreven en menig muziekinstrument vernield.

In 1875 werd tot de officiële oprichting van de katholieke kring overgegaan, om te Hoegaarden de politieke meerderheid te behalen en het liberaal juk af te werpen.

De Graaf van Meldert aanvaardde het Voorzitterschap, terwijl in 't nieuwhuys en 't Cleyn Paradijs meetings plaats grepen. Bij de verkiezingen van 26 Okt behaalden de "zwarten" de meerderheid met 23 stemmen.

Deze verpletterende nederlaag voor de "witten" werd de ganse nacht gevierd. Van uit 't Cleyn Paradijs en 't nieuwhuys stelde zich rond middernacht een fakkeltocht op, die door het dorp trok en de huizen der witten ging uitsjouwen.

Hiermede eindigde dan ook de grote politieke agitatie, die 10 jaar lang rondom 't nieuwhuys had geheerst en voor de toekomst haar stempel op dit huis drukte.

9. Hun overlijden :

Jozef VAN NERUM overleed te Hoegaarden in 't nieuwhuys op 18 Sep 1881 te 1 uur 's nachts, in de ouderdom van 60 jaar (akte n° 62): Hij werd afgedragen door :

- François VAN HAGENDOREN, 34 j., gemeentesekretaris en gebuur
- Constant LINTERMANS, 21 j., schrijver en gebuur.

Zijn vrouw Julie MINSART verliet 't nieuwhuys en ^{zou} zich terug naar haar geboortestreek begeven hebben waar zij stierf tussen 1881 en 1886.

10. Hun nalatenschap :

Na de dood van Jozef VAN NERUM kwam het nieuwhuys als naakte eigendom onmiddellijk terug in 't bezit van de erfgenamen PUTZEYS, die het te koop stelden. De prioriteit werd echter verleend aan Hubert VAN NERUM, neef van Jozef VAN NERUM. Deze laatste had bovendien op 12 Maart, 1868 het curatorschap over zijn neefje aanvaard, waarmede de erfgenamen PUTZEYS rekening hielden bij bovenvermelde verkoop. In Okt 1881 begaven zij zich ter studie van Not. PUTZEYS en werd 't nieuwhuys voor de som van 12.000 Fr aan Hubert VAN NERUM verkocht.

De andere grondeigendommen van Jozef VAN NERUM en Julie MINSART waren de volgende :

- 1° 8 a 15 ca land op de Candelle te Zitterd-Lummen (Sie A 498 a), aangekocht in 1867
- 2° 15 a 62 ca land aan de statie van Lummen (Sie A 107 d), gekocht in 1869

(2) Uit de overleveringsverhalen der voormalige bewoners van 't nieuwhuys

- 3° 33 a 92 ca land op de Heerdy te Lummen (Sie A 212) gekocht in 1870
- 4° 1 Ha 5 a 66 ca op 't Tomveld onder Kuntich (Sie B 437) aangeschaft in 1872
- 5° 30 a op het Hutveld te St Remigius-Geest (Sie A 370) aangekocht in 1881

Op 17.9.1886 werden deze onroerende goederen op verzoek van de erfgenamen VAN NERUM en MINSART openbaar verkocht.

De verkoopdag werd gehouden in 't nieuwhuys bij Hubert VAN NERUM door Notaris ROSSEEUW uit Tienen.

Acht dagen later op 24 Sep geschiedde de definitieve toewijzing als volgt :

- 1° het land op de Candelle werd gekocht door Charles MINSART, herbergier te Lummen, voor 270 Fr.
- 2° de grond aan de Statie van Lummen ging naar Eugene DUPONT, landbouwer te Lummen, voor 750 Fr.
- 3° het perceel op de Heerdy te Lummen, kwam in 't bezit van Xavier BISCOMPTE uit Lummen, voor 875 Fr.
- 4° het grootste stuk land op 't Tomveld onder Kuntich, werd aangekocht door Jean Henri CHEUVART, schoolmeester uit Lummen, voor 3.650,- Fr.
- 5° de grond op het Hutveld te St Remigius-Geest, ging eveneens naar CHEUVART voor de som van 800,- Fr.

De eigendommen 1, 2, 3 en 5 kwamen voort uit de gemeenschap van Jozef VAN NERUM en Julie MINSART en brachten in 't totaal 2.695,- Fr. op. De helft hiervan ging naar Charles MINSART en de andere helft werd in 4 gelijke parten verdeeld, onder de erfgenamen VAN NERUM, te weten:

- 1° Eduard VAN NERUM (broeder van Jozef VAN NERUM)
- 2° Ludovicus VAN NERUM (idem)
- 3° Silvie VAN NERUM (zijn zuster)
- 4° de kinderen van zijn broeder Theodoor (Hubert, Anastasia en Emilienne).

Het eigendom 4 te Kuntich, dat volledig aan Jozef VAN NERUM toebehoorde, werd uitsluitend en op dezelfde wijze onder de erfgenamen VAN NERUM verdeeld (zie Familie-archief inv. n° 284).

Andere grondbezittingen van Jozef VAN NERUM, die wij uit Notariële akten leerden kennen waren

- 42 a 37 ca land op 't Zwingberd, door Jozef aangekocht op 2.4.1868 voor de som van 2.460,- Fr (zie blz. 527)
- 29 a aan de Reugelstraat, op dezelfde datum gekocht voor 1900 Fr (zie blz 528).
- 31 a 50 ca op het Madelonsveld (Sie 494d), in 1869 bekomen uit het nalatenschap van zijn ouders (zie blz. 357).